

ONZE

47e jaargang no. 5, 1986

VOGELS

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Onk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Moien, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: L. Poppema, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkermeeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lanteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Lijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Verdilaan 21, 5707 RG Helmond, telefoon (04920) 25609.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLAND

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

B.A.H. Toebes, Broekhofsestr. 17,
5437 BA Beers, telefoon (08850) 1 37 45.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

H.J. van Doorne, Beurtschipper 58,
3201 GA Spijkenisse, telefoon (01880) 2 24 76.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

H.W. Wareman, Kastanjeln. 13,
4793 AW Fijnaart 01686-3314.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

T.C. Mulder, Ch. Parkersingel 23,
3069 XR Rotterdam, telefoon (010) 455 97 81.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonneren OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot er met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties -- ook die van leden en abonnees -- met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 48, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Drapeniersdonk 144, 7326 AG Apeldoorn.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN

BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN

BASTAARDEN aan: G. Horst, Goudvinkhaag 14, 3993 BC Houten.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Provweg 29a, 3677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 23 juni 1986.

IN DIT NUMMER

	pag.
Twee uitmuntende solisten	196
Dan maar met de hand	199
Mijn ervaringen met het diamantduifje	200
Waterslagers	203
Grasparkieten als wedstrijdvogels	204
Het bepalen van voedselopname bij parkieten 4	206
De Indische Nonpareil	208
Goudvinkvariaties	211
Mijn kweek met de Pruimkopparkieten	214
Mutatie Lori van de Blauwe Bergen	215
Bayaweaver	216
Standaardeisen in de praktijk Goudgroen	217
Ringen	bijlage
Bestellijsten	bijlage
N.B.v.V. Boekenservice	bijlage
De volière van de maand	218
De Hoatzin	219
Uw vraag, ons antwoord	220
De maïsparkiet	221
Een zangkanarie is geen speeldoos	223
Kleurzang	223
Avifauna 'n lust voor liefhebbers	224
Bobbel 16/17	226
Bouvardia	229
Roodstaartkaketoer	229
Hoe staat het met de vogelvangst in de republiek Indonesia	231
Vogelmuur	237

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
W. Rouppe van der Voort, Jona-Print	
Kees van der Borst, W. Rouppe van der Voort, ESVE van Keulen	198
Wolro, Orni-Mondo, Creakoaien	202
Vogelpark Avifauna	210
De Witte Spreeuwen, Safari export, Kemo Alkmaar, Geflügel Börse, Fauna metaalwaren b.v.	167
Langhout's Dier-Home, H. van Os, Papegaaien congres, Auserma, Rein v.d. Veen, ESVE	222
404	230
CeDe	232
Vogelhuis Kloeg, L.S.M., Siem van 't Hart, Aves	233
Blankenstijn's Pet Farm, F. Thijssen, v.d. Hoven, GEHU	234
Holland Diervoeders b.v., S.T.T.	235
Gevo, Jaap Koopman	236
Fauna metaalwaren b.v.	237
H. Dijks, Animal, Holland Diervoeders b.v.	238
Witte molen	239
Foto voorplaat: Roodkeeltje	240

Foto: H. Schremp

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 462 29 22.

Twee uitmuntende solisten

Tekst: H.A. Maurer
Foto's: H. Schremp en H. Bielfeld

Het Blauwkeeltje, *Luscinia svecica*, en het Roodkeeltje, *Luscinia calliope*, zijn nauwe verwanten van de ons welbekende nachtegaal en evenals deze brengen ze een zeer muzikale en gevarieerde zang ten gehore; het zijn uitmuntende solisten.

Het **Blauwkeeltje**, in de volksmond ook wel blauwborst, maanvogeltje, water-nachtegaal of pauwstaartje genoemd, is er in twee 'uitvoeringen'. De nominatiefvorm, *L.s. svecica*, is de roodgesterde vorm afgeleid van de in het midden van de blauwe keelvlak voorkomende roodbruinachtige veer-

tjes. Deze soort heeft domicilie in Noorwegen en noordelijk Rusland. In ons land staan ze te boek als onregelmatige gasten. Als ondersoort is omschreven *L.s. cyanecula*, die in het midden van de blauwe keelvlak een aantal witachtige veertjes heeft en dus de witgesterde vorm is. De-

ze laatste is in ons land een vrij schaarse broedvogel.

Beide soorten zijn even groot, ongeveer 14 cm. Als wetenschappelijke naam wordt in plaats van *Luscinia* ook wel *Cyanosylvia* gebezigd.

De kleurafbeeldingen spreken voor zich, het zijn mannelijke exemplaren. De vrouwtjes hebben een witachtige keelbevedering aan weerszijden zwart dwarsgestreept van onder begrensd door een donker gevlekte borstrand. Tijdens de zang, die zoals gezegd buitengewoon helder, erg muzikaal en gevarieerd is, wordt de staart vaak gespreid en gesloten.

Overwinteren doen ze in Noord Afrika en als ze vroeg in het voorjaar weer zijn teruggekeerd en een partner hebben gevonden wordt met de nestbouw begonnen. Als nestplaats verkiezen ze moerasachtige gebieden, zoals de grendelen langs de uiterwaarden, oeverkanten van vaarten en sloten enz. Op een onderlaag van dor blad, gelijk de nachtegaal dat doet, wordt van grasstengels, doorweven met mos en halmpjes een komvormig nest gemaakt dat van binnen wordt gestoffeerd met paardehaar en/of plantenpluizen.

Een broedsel bestaat uit 5 tot 6 lichtgrijs groene ook wel blauwgroene of bleekgeelbruine eitjes welke met heel fijne roodbruine puntjes zijn bezet. De broedduur bedraagt ongeveer 13 dagen en het popje neemt voor een belangrijk deel die taak op zich. Als de jongen ongeveer 14 dagen oud zijn verlaten ze het nest. Het voedsel van de blauwkeeltjes bestaat uit allerlei insecten uit de grond waterinsecten, larven, kleine rupsen en wormpjes.

Het **Roodkeeltje**, heeft ook enkele zogenaamde volksnamen, te weten roodkeel- of robijnachtegaal.

L. calliope Roodkeeltje

L.S. cyanecula

De afgebeelde vogel is van het mannelijk geslacht hetgeen onmiddellijk te zien is aan de scharlakenrode keel. Bij de vrouwtjes is de keelvlek witachtig en de wenkbrauwstreep cremekleurig.

Deze 14 cm grote aantrekkelijke vogeltjes hebben een groot woongebied dat zich uitstrekt van de Oeral in het westen

L.S. sevicus Blauwkeeltje

tot Japan in het oosten. Het zijn trekvogels en de wintermaanden plegen ze door te brengen in Zuidelijk Azië.

Ze houden zich bij voorkeur op in vochtige donkere naaldbossen of gemengd hout met een dichte ondergroei van lage struiken. Het nest, dat dan weer geheel open is en dan weer overweld met een zijdelingse insluipgang, wordt op de grond gebouwd. De 4 tot 5 eitjes waaruit een compleet legsel bestaat zijn groenachtig blauw met roodbruine vlekjes en spatten. Hun voedsel bestaat uit op en in de grond levende insecten, wormen, slakjes etc. en in het najaar plukken ze ook nog wel eens een besje.

Ze leven, gelijk onze nachtegaal, een verborgen leven, slechts zelden zijn ze goed waar te nemen. Wel laten ze heel veel van zich horen, vooral in de broedperiode, en hoe. Ook hun lied is luidklinkend, gevarieerd en zeer muzikaal. Ze zijn niet alleen overdag te horen maar ook 's nachts en vooral dan is het een lust voor het oor want de rest van alle levende wezens houdt zich stil en dan komen hun solistische kwaliteiten pas goed tot uiting; vandaar ook hun bijnaam, roodkeelnachtegaal. Edoch, ze komen in ons land niet voor en dus kunnen we niet in die mate van ze genieten. In dit verband wil ik u toch nog eens wijzen op de mogelijkheden die we wél hebben, namelijk het beluisteren van de inheemse nachtegaal; het is bepaald indrukwekkend. In een bosrijke omgeving, daar waar veel brandnetels groeien en er in de nabijheid ook water aanwezig is, het na twaalfen en de lucht helder is, kun je ze horen en als je voorzichtig te werk gaat van heel dichtbij, onvergetelijk!

Nog even terugkomend op de twee solisten, zowel het blauwkeeltje als het roodkeeltje zijn beschermde vogels en mogen derhalve niet worden gehouden; in dit geval terecht.

Dan maar met de hand

Wat doe je als jonge parkieten plotseling ouderloos worden. Dat overkwam mij het vorige jaar toen een paartje pennantrosella's ontsnapte. Zij lieten in hun nestblok vijf jongen achter op de leeftijd van negen dagen; de ogen van die jongen waren nog gesloten.

De oudervogels zaten mooi vlakbij in een boom maar ze bleken niet van plan te zijn naar de voliére terug te komen. Vandaar dat ik besloot om te proberen de jongen zelf groot te brengen. Ik deed dat met een injectiespuit zonder naald uiteraard, van 5 ml. Omdat ik geen lectuur had waarin ik ervaringen van anderen kon lezen, moest ik zelf maar proberen er het beste van te maken.

Met behulp van een elektrische koffiemolen ging ik Cédé-eivoer, parkietenzaad zonder zonnepitten en havermout uit de reformwinkel, afzonderlijk zeer fijn malen, omdat anders het spuitje verstopt zou raken. Ik nam vervolgens vier theelepels gemalen Cédé-eivoer, twee theelepels parkietenzaad gemalen en een theelepel gemalen havermout. Dit mengde ik met een mespuntje gistocal en warm water tot een verspuikbaar papje wat met een lepel op een glad plankje werd gedeponneerd zodat het spuitje goed te vullen was. Het was in de avond van 21 juni dat ik voor de eerste keer de vijf jongen voerde. Het duurde ongeveer drie kwartier. We gaven elk jong $2\frac{1}{2}$ ml voedsel wat ze heel langzaam opnamen om zo vervolgens na enkele rondjes tot een gevulde krop te komen. De eerste week voerden wij vijf maal per dag de jongen. Na het voeren maakten we de snavels met een vochtig doekje goed schoon. Langzaam werd het menu uitgebreid met gemalen liga en wat nutricia kindermelk, terwijl ook nog een klein beetje aminorotol werd toegevoegd. Dit laatste bevat vitamines en mineralen. Toen de jongen 16 dagen oud waren, gingen we over op vier voedingen per dag. Ze groeiden voorspoedig en ze wogen toen met z'n vijven $5\frac{1}{2}$ ons. Staart- en vleugelpennen waren inmiddels doorgekomen en het dons maakte plaats voor mooie kleurrijke veertje die je met de dag zag

groeien. Ze klauterden toen zelfs al over de rand van de doos waarin ze gehuisvest waren.

Ten ze 21 dagen oud waren, wogen ze 7 ons en een week later 9 ons, terwijl we toen drie maal per dag voerden. De verenpracht werd met de dag mooier en toen ze vier weken waren, klommen ze laddertje in het broedblok op en kwamen ze voor het invlieggaat. We hebben ze toen weer in een grotere doos geplaatst, 30 cm hoog.

Hierin strooide ik dan wat geplette zaden en hing er wat bosjes herderstasje en perzikkruid in waar ze spelenderwijs aan begonnen te plukken en er van aten.

Op 17 juli hebben we ze overgezet in een ruime kooi en werd er nog twee maal per dag gevoerd. Zodra de kooideur openging kwamen ze vlug naar buiten en tijdens het voeren vlogen ze rond in het vogelverblijf. Ze waren vanzelfsprekend handtam en ze belandden dan ook regelmatig op mijn hoofd, armen of schouders.

Op 20 juli, we hadden ze toen 31 dagen met de hand gevoerd, werden ze in een 3m lange vlucht geplaatst. De nachten brachten ze binnen door. Ze namen toen ook veel meer parkietenzaden op inclusief zonnepitten, zodat we ze alleen 's avonds rond negen uur nog wat bijvoerden. Dat hebben we nog enkele weken volgehouden. Ik beleefde vooral toen erg veel plezier aan ze, vooral ook omdat ze zo tam waren.

Inmiddels zijn het mooie, robuuste vogels geworden en hoewel het wegvliegen van de oudervogels uiteraard erg jammer was, zijn we wel een ervaring rijker geworden.

Mocht zoiets onverhoopt ook bij u eens voor komen, dan hoop ik dat u met dit artikelje iets kunt doen.

A. Machiela

Mijn ervaringen met het diamantduifje.

Een van de 292 duivensoorten op aarde is de diamantduif, een overbekende volièrebewoner. De diamantduif is een allerliefst dwergduifje uit Australië afkomstig, ingevoerd sinds 1868, 20 cm groot, zeer levendig en verdraagzaam tegenover andere soorten vogels als tropen, insekteneters en kanaries.

Tegenover andere duivensoorten kunnen ze weleens lastig zijn, vooral in de broedperiode. Ze zijn snel vertrouwd met de verzorger. De duifjes hebben hun naam te danken aan de vlekjes die als edelstenen over de vleugels gestrooid (maar dan wel in het juiste patroon) zijn.

Bij de aanschaf van de vogels is het steeds zaak ze bij een betrouwbare handelaar of kennis te kopen. Iemand met ervaring kan het wagen op een vogelmarkt te slagen, maar pas op, vertrouw niet te snel op het gezegde van de marktman, immers zij willen iedere vogel aan de man brengen. Mijn ervaring heeft mij geleerd niet op een markt te kopen (uitzonderingen daargelaten). Vraag je b.v. een duivin dan hebben ze er nog net één zitten, maar bij thuiskomst blijkt al spoedig dat we met een jonge doffer te doen hebben, te herkennen aan het baltsen met uitgespreide staart en herhaaldelijk buigen. Dit gaat gepaard met voortdurend koeren, met een opgezette krop in de richting van de

duivin. Verder is een doffertje te herkennen aan de iets donkerder vermiljoen gekleurde oogring van washuid. Ook is de doffer meestal iets forser dan de duivin. Het vleugeldeuk van de duivin is iets warmer van kleur. Let wel, een overjarige duivin tussen jonge doffers zal voor een leek niet veel verschil maken evenals een jonge doffer tussen overjarige duivinnetjes. Ook de iris van de duivin is meestal wat lichter. Het beste lijkt mij een stel duifjes te kopen op een adres waar je eventueel terug naar toe kunt gaan om de duifjes te ruilen als je merkt dat je met twee duifjes zit van hetzelfde geslacht. Koop je inderdaad op een bekend adres dan weet je ook welk voedsel ze krijgen, of het kroer en zus is die

ze je in handen willen steken etc. Dikwijls is het zo dat de twee uitgebroede jongen als koppel verkocht worden. **Let bij aankoop** of de vogels gezond zijn, d.w.z. ze moeten een levendige indruk maken, heldere ogen en gladde vleeskleurige pootjes met alle teentjes en nageltjes hebben. Let ook op de oogring, bij een heel oude vogel kun je zien dat deze iets meer gerimpeld is dan bij een jonge vogel. (heeft de vogel een vaste voering aan, controleer deze dan) Breng een gekocht vogel niet direct in de gezelschapsvolière maar in een aparte kooi, (tenzij je zeker weet dat je met een gezonde vogel te doen hebt) dit ter bescherming van de andere vogels. Observeer de vogel een dag of tien in de isolatiekooi, let op de uitwerpselen, een duif dient gebonden uitwerpselen uit te scheiden. Na deze tijd zetten we de vogel, het beste is 's morgens, in de gezelschapsvolière bij de andere vogels. Tegen de avond zal de vogel dan aan de kooi en zijn omgeving gewend zijn en een geschikt slaapplekje uitgekozen hebben.

Een belangrijk onderdeel van de **verzorging** is natuurlijk het **juiste voer**. De

Tekst: F. Delnad Foto: C. Scholtz/H. Kat

meeste vogels kunnen niet van een enkele soort zaad leven. Geef de diamantduiven een goede samenstelling tropenvoer, regelmatig krachtvoer, groenvoer (vogelmuur) en zorg ervoor dat de vogel grit in de kooi ter beschikking heeft, dit voor de spijsvertering. Een duif pelt de zaden niet zoals de kanarie dat doet. Af en toe een meelworm of mierenet nemen de duifjes ook graag tot zich. Groenvoer moet altijd vers gegeven worden, laat de resten nooit twee dagen achteren in de voliére liggen want dan loop je het gevaar dat ze darm infectie krijgen. Onkruidzaad is ook een welkome afwisseling van het menu evenals oud gekweekt brood (liefst witbrood). Eenmaal de vogels aangeschaft verwacht je natuurlijk ook er jongen van op stok te krijgen. Als je beschikt over een onverwarmde voliére of kooi is het aan te raden niet te vroeg te beginnen met de kweek, dit leidt alleen tot teleurstellingen. Het uitbroeden van de eieren zal geen problemen opleveren maar de jongen grootbrengen wel. Wanneer de jongen uitvliegen en de nachten zijn nog erg koud loop je het gevaar dat de jongen blijven kwakkelen, ja zelfs dood gaan.

Mijn ruim dertigjarige ervaring heeft mij geleerd om half maart met de kweek te beginnen, d.w.z. dat dan de duivinnen in de kooi geplaatst worden, een week later doe ik de doffer erbij zodat je dan in de eerste week van april het eerste ei kunt verwachten. De jongen worden dan in de tweede helft van april geboren en eer ze dan uitvliegen is het ook al weer iets warmer, vooral de nachten. Zoals u uit het bovenstaande kunt opmerken zie je dat de doffer en duivin in de wintermaanden van elkaar gescheiden worden, dit om te voorkomen dat de vogels in de herfst en winter blijven doorbroeden of te vroeg in het voorjaar beginnen te nestelen. De meest geschikte broedtijd in ons klimaat is van april tot september. Voor en na die tijd moet men dus geen gelegenheid tot nestelen geven. De diamantduif is niet kieskeurig in het zoeken naar nestgelegenheid, hij kiest even gemakkelijk een kanarieneskastje als een bloempot of korfje om te broeden. De twee witte eitjes, gelegd met een tussenpoos van 24 uur, deponeert de duivin in een zeer slordig ondiep gemaakt nestje. Soms

kan het gebeuren dat een vork van een tak dient als nestplaats, in dat geval is het aan te raden het nest wat te verstevigen met een stukje voliérregaas. Gaan ze nestelen in een kanarieneskastje is het het beste nog een zijde, naast de bestaande open zijde, open te maken om meer ruimte te geven aan de jongen wanneer deze uitkomen. Als nestmateriaal geven we de duifjes wat grashalmen, geknipt op een lengte van ongeveer 8 à 10 cm, hooi, worteltjes van een of andere struik, of wat fijne takjes. Na ongeveer 13 dagen broeden, man en duivin gaan om beurten broeden, komen de jongen uit. Bij een goed kweekkoppel moeten de jongen snel opgroeien en na een dag of tien het nest reeds verlaten. Zorg, als je de jongen wilt ringen, deze tijdig over de pootjes te schuiven. De ringmaat kan 3,5 of 4 mm zijn. Naast het al reeds gencemde menu is het niet nodig in de broedtijd extra voer te verschaffen, de duiven voeren de jongen "duivenmelk", een substantie die in de broedtijd door de duiven zelf gemaakt wordt. Eenmaal uit het nest keren de jongen er niet meer op terug om te overnachten.

's Nachts zie je ze op stok, goed beschermd tussen de ouders zitten. Spoedig daarna begint het ouderpaar weer aan een nieuw broedsel, meestal op hetzelfde nest. Laat de jongen zolang bij het ouderpaar totdat de eieren van het tweede broed uitkomen, dit zal zijn zo ongeveer 4 weken na de gelegde eieren van het eerste broed. Breng de jongen dan over naar een kooi of voliére met een ruime vlieggelegenheden zodat ze goed ontwikkelen. Je voorkomt hiermee dat de oude doffer de jongen achterna zit en ze verwond, wat zelfs de dood tot gevolg kan hebben. In de broedtijd kunnen de doffers zeer fel zijn, ze duiden geen andere duiven in hun nabijheid.

Laat het ouderpaar niet meer dan drie broedsels grootbrengen. De vogels moeten ook hun rust hebben, immers het volgende broedseizoen verwachten we toch weer dat er goede resultaten uit de bus komen, dus put de duiven in geen geval uit. De duiven zijn echte genieters van de zon, zorg dus dat je ze een kooi of voliére geeft waar ze van de zon kunnen genieten.

Badwater verlangen ze niet alhoewel ze

zich heel graag met opgerichte vleugels verfrissen in een zacht regentje. Voor de ruitijd zijn de jongen van elkaar te onderscheiden door de iets meer bruine kleur in kop en hals bij de duivin, dit natuurlijk bij de wildvorm. Naast de wildvorm zijn er ook de witstuit, witstaart, briljant, zilver (grijs pastel) en de bruine kleuren in verschillende tint. De diamantduif is winterhard maar toch moet men ervoor zorgen ze bij vorst in een tochtvrij nachthok te laten overnachten daar je anders het risico loopt dat de teentjes bevroren. De diamantduif is ook zeer geschikt om als pleegouder te dienen.

Ze brengen even gemakkelijk als hun eigen jongen de jongen groot van de Peruduif en Zebra- en Vredesduif. Als we in het najaar de jonge vogels gaan uitsorteren om ermee verder te kweken of om ermee naar een tentoonstelling te gaan dienen we zeer streng te selecteren. Vogels met de geringste afwijking moet je uitsluiten voor de verdere kweek of tentoonstelling. Kijk of de duif het juiste formaat heeft, het goede patroon van de witte stippen op de vleugel alsmede of de stippen niet uitwaaiëren. De stippen dienen duidelijk af te steken tegen de ondergrond (zie de standaard). Als tentoonstellingsvogel is het diamantduifje zeker geschikt al dient gezegd te worden dat het een tere vogel is om te vervoeren wat betreft de beschadigingen aan vleugel- en staartveren. Vooral hiermee verspeelt men dikwijls punten evenals, wat veel voorkomt op de keurbriefjes, dat het formaat wat te klein is en de bruine aanslag op het vleugeldek. Deze fouten kan men natuurlijk voorkomen door met de juiste vogels te kweken. Een jarenlange strenge selectie zal op den duur resultaten geven. Jammer dat op de tentoonstellingen zo weinig duifjes te zien zijn evenals trouwens ook de chinese dwergkwartel.

Daarom wil ik langs deze weg pleiten om bovenomschreven gevederde vriend een plaatsje te geven in de kooi of voliére en hem met de nodige aandacht en zorg te omringen. Wie dit kan opbrengen zal rijkelijk beloond worden als de eerste eitjes uitkomen en de jongen voorspoedig opgroeien. Het is een van de vogels waarmee een beginnend liefhebber weinig problemen zal tegenkomen.

FULL COLOR POSTERS

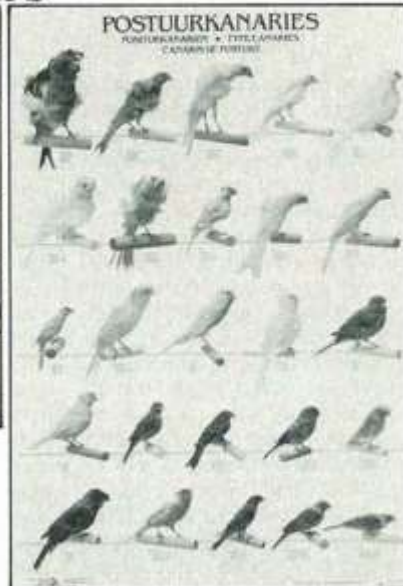
VAN ORIGINELE DIA'S

KLEURKANARIES
61 verschillende kleurmutaties
afm. 67 x 97 cm. à f. 10,-

AUSTRALISCHE PRACHTVINKEN
25 verschillende
natuurvormen
afm. 48 x 67 cm.
à f. 7,50

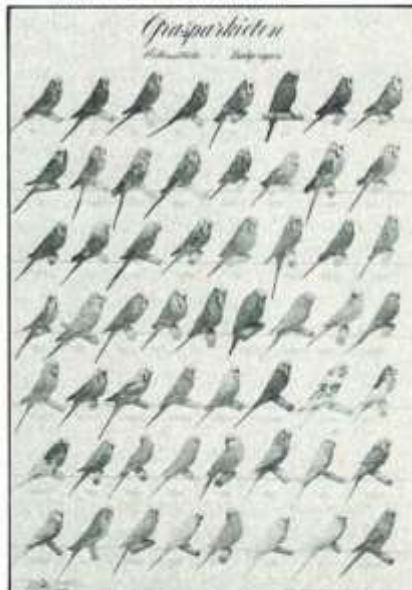
POSTUURKANARIES
25 verschillende postuurvormen
afm. 67 x 97 cm. à f. 10,-

AGAPORNIDEN
Alle verschillende soorten mutaties
afm. 67 x 97 cm. à f. 10,-

INKA KAKATOE'S
afm. 48 x 67 cm.
à f. 7,50

GRASPARKIETEN
57 verschillende kleurmutaties
afm. 67 x 97 cm. à f. 10,-

VAN KEULEN

Van den Bergsweg 25
Postbus 86 - Nijverdal
Tel. 05486-12452

Bestellingen door verschuldigd bedrag + f. 2,50 portokosten over te maken op gironummer 5316608 onder vermelding van de gewenste poster(s).

Bij aankoop van één of meerdere blokken kooien één poster naar keuze gratis.

Uitgebreide informatie over het van Keulen Kooien programma staat in de folder, die u gratis bij ons kunt aanvragen.

Waterslagers

Proefvaart van een zangregio

Terugblik

Tijdens de op 4 april 1985 gehouden oprichtingsvergadering van de Regio Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht voor zangkanariëkwekers, - Een voorbode van een in de nabije toekomst op te richten landelijke speciaalclub? - werd al snel duidelijk dat de zangwedstrijd en de daaraan verbonden studiedag het hoogtepunt van het eerste verenigingsjaar zou moeten worden. Inmiddels zijn we een jaar verder en is een terugblik zeker op z'n plaats. Immers op grond van de bereikte resultaten in het eerste verenigingsjaar zou over het bestaansrecht van de zangregio geoordeeld kunnen worden. Ik wil me hier beperken tot enkele opmerkingen over de zangwedstrijd en de studiedag welke op resp. 27 en 28 december 1985 te Hillegom gehouden werden.

Zangwedstrijd

Dat de regio zich in het eerste jaar al mocht verheugen in een grote belangstelling bleek uit het aantal inschrijvingen. Niet minder dan 90 Harzer en 365 Waterslagers werden door 55 leden ingezonden. De organisatie had beslag weten te leggen op een localiteit, die het mogelijk maakte om met 9 keurmeesters alle vogels op één dag te beoordelen. Een dissonant bij de vlekkeloos georganiseerde wedstrijd was ongetwijfeld dat veel vogels het op het beslissende moment lieten afweten.

Dat de dame en heren keurmeesters zeker geen 'brandhouf' hadden zitten keuren bleek tijdens de studiedag, toen vele inzenders onder deskundige leiding van enkele keurmeesters hun zangkennis en toerenvastheid konden vergroten.

Studiedag

Van het hele gebeuren heeft de studiedag op mij de meeste indruk gemaakt.

Meer nog dan bij andere vogels dient een kweker van zangkanaries zelf z'n vogels te kunnen beoordelen. Immers, is er een vogelkeuring die zo afhankelijk is van 'het moment' als de zangkeuring? Ik waag het om deze vraag met een volmondig NEE te beantwoorden. Wie kan in principe de vogels het best beoordelen: De kweker, die ze weken achtereen uitzet en selekteert, of de keurmeester, die op grond van, met weinig zanglustige vogels vaak nog niet eens de volledige, 25 minuten zang een keurlijst opmaakt?

Dat keurlijsten van zangkanaries niet meer en niet minder zijn dan momentopnamen heeft twee verstrekkende consequenties: Enerzijds dient men te accepteren, en gelukkig doen vele verstandige kwekers het ook, dat keurlijsten behoorlijk kunnen verschillen, anderzijds dwingt het de kweker zich de zangkennis eigen te maken om z'n vogels naar waarde te kunnen beoordelen. Bij dit laatste is het luisteren naar vogels onder deskundige leiding van cruciaal belang. Hoe goed men de zangtheorie ook op papier weet uit te leggen, het kan nooit de zingende vogel en de deskundige die het lied verklaart volledig vervangen. Echter hoeveel zangkwekers moeten het in hun vereniging stellen zonder die deskundige leiding? Juist voor deze kwekers moet de studiedag op 28 december een verademing geweest zijn: Mooie vogels, zeer gedisciplineerde luisteraars, klaarheldere uitleg over het lied dat de vogels op dat moment ten gehore brachten, voor iedere leek te begrijpen stukjes theorie wanneer daar aanleiding toe was en gelukkig geen seconde gezeur over keurlijsten waarbij in de praktijk eerder de keurmeester dan de vogels beoordeeld worden.

't Is gewoon jammer dat er in het afgelopen jaar maar één studiedag georganiseerd is. Zouden er al stemmen opgaan

om binnen regioverband de frequentie wat op te voeren?

Proefvaart

Ik stelde in het begin dat het niet onredelijk zou zijn wanneer het bestaansrecht van de zangregio kritisch zou worden bekeken aan de hand van wat in het eerste jaar was gerealiseerd. De Regio Noord- en Zuid-Holland en Utrecht Zanghield in december j.l. haar proefvaart. Wat mij betreft heeft ze recht op het bevel van zeewaardigheid en mag ze de komende jaren het ruime sop kiezen om de zangsport en de kwaliteit van onze zangkanaries naar een hoger plan te sturen. Ik wens haar daarbij een oprecht 'Behouden vaart'.

Jaap Plokker

Naschrift

Zoals menig zangkweker weet wordt er in het kleine wereldje waarin wij ons ophouden, veel gesproken over een eventuele speciaalclub.

Nu zijn er in het afgelopen jaar op een tweetal plaatsen bijeenkomsten gehouden om te komen tot een regionaal gebeuren.

Uit deze twee bijeenkomsten zijn de regio Noord-, Zuid-Holland en Utrecht, en de regio Noord ontstaan. De regio Noord bestaat uit de provincies Friesland, Groningen, Drenthe en de kop van Overijssel.

Wat er in deze regio's gebeurt kunt u lezen in bovenstaand schrijven van dhr. J. Plokker.

Het geeft een reëel beeld van wat er gaande is in de beide regio's.

Hieruit zou u kunnen concluderen dat een Landelijke Speciaalclub niet zo veraf meer is, ware het niet dat deze regio's niet het hele land beslaan.

Nu is men in het Zuiden ook bezig om te komen tot een regio die valt onder de lijn Arnhem, Nijmegen, Tiel en Gorkum. De moeilijkheid blijft bestaan om alle zangkwekers binnen een bepaalde regio te bereiken. Daarom vermeld ik u drie adressen waar toe u zich kan wenden voor informatie.

Voor het westen van het land, dhr. A. van Duyneveldt Soestdijksekade 633, 2574 BJ Den Haag. Voor Zuid-Nederland, dhr. M.A. Paans, Mc. Mackaystraat 5, 8142 TE Waalwijk 04160-40692.

Voor het noorden, dhr. W. Vermeij, Lep-pa 36, 9204 JE Drachten 05120-17242.

W.J.P. Vermeij

Grasparkieten als wedstrijdvogels

Showparkieten moeten weten, dat de zitstok de beste plaats is in een tentoonstellingskooi!

Op de zitstok moeten zij zich veilig en op hun gemak voelen.

Op de zitstok moeten zij zich vrij en ontspannen gedragen.

Op de zitstok moeten zij zich regelmatig showen, dus houding aannemen en de kopveren breed opzetten!

Als onze grasparkieten dit moeten weten, dan moet u als trainer en verzorger dit óók weten!

Zorg daarom dat u met deze regels leert leven en er bewust mee bezig bent, zodat u gaat aanvoelen en zien welke van uw vogels tijdens de training deze eigenschappen tonen!

Van uw vogels kunt u leren welke dit gedrag tonen en welke niet, door hun regelmatig een uurtje in de tentoonstellingskooi te zetten en te bekijken!

Veel grasparkieten laten zich in de voliëre, waar zij zich thuis voelen en dus op hun gemak zijn, zien als erg goede vogels!

Vangt men deze vogels uit en zet je ze in een tentoonstellingskooi, dan gebeurt het vaak dat verscheidene van deze goede vogels, zich min of meer tegen de achterwand aandrukken en al hun kopveren plat dragen, zodat zij er op dat moment juist heel matig uit zien!

Of wat erger is; zij klimmen en klauteren langs het voorfront en knagen en trekken met hun snavel aan de tralies en doen alle mogelijke moeite om uit de

tentoonstellingskooi te komen.

Wij mogen ons trainer en verzorgen van grasparkieten noemen als wij onze vogels deze nare eigenschappen af kunnen leren, maar voorkomen is nog beter! Daarom doe ik er alles aan, dat mijn parkieten zich in een tentoonstellingskooi op hun gemak kunnen voelen.

De eenvoudigste manier om dit te bereiken is de vogels al jong aan de T.T. kooi te laten wennen!

Dit doet men als volgt:

Als de jonge grasparkieten uit het nestblok komen, verblijven zij de eerste da-

gen meestal op de grond van de broedkooi.

Daar spelen en knoeien, knabbelen en knagen zij aan alles wat er op de bodem ligt, zoals grit, eivoer, groenvoer en zaden en niet te vergeten het houtwerk.

Alles wordt dan uitgeprobeerd om te onderzoeken wat eetbaar is en geleidelijk aan krijgen zij zo ook wat voedsel binnen.

Als het avond geworden is, worden de jonge door man en pop verder bijgevoerd, zodat hun kropjes voor de lange nacht geheel gevuld zijn. Dit gaat ongeveer een week lang door en de jongen kruipen na de avondvoeding door pa en ma, lekker bij elkaar om met gevulde kropjes de nacht in een donker hoekje door te brengen.

Van deze neiging om gezamenlijk de nacht door te brengen, maak ik gebruik om de jongen aan een T.T.kooi te laten wennen!

Daarom worden deze jongen ná de laatste voeding met twee of drie tegelijk in één T.T.kooi gezet, waarin wat zand en zaad gedaan is.

Omdat dit gedaan wordt tegen de tijd dat het licht uitgaat en hun kropjes goed gevuld zijn, kruipen zij ook in de T.T.kooi lekker warm tegen elkaar aan om te gaan slapen.

Bij het ontwaken vinden zij wat zaad, zodat ze dan alweer wat kunnen knabbelen.

Zodra ik dan 's morgens bij mijn vogels kom, haal ik eerst de jongen uit de

door: J.F. Bouwmeester

T.T.kooi en zet ze terug bij hun ouders in de broedkooi, waar zij weer de hele dag het normale "huiselijke" leven hebben. Tegen de tijd dat het donker wordt gaan ze weer voor 'n nacht de T.T.kooi in.

Als we dit zo'n nacht of drie gedaan hebben, voelen de meeste jongen zich in een T.T.kooi al goed op hun gemak!

Overdag ontstaat geleidelijk de behoefte om hogerop, op de zitstok te gaan zitten. Tegen die tijd beschouw ik de jongen als zelfstandig en haal ze weg bij hun ouders waarna ik de jongen bij elkaar in 'n vrij gehouden broedkooi zet. Indien aanwezig zet ik de zelfstandige jongen van meerdere nesten bij elkaar. Dit bevordert het verdere zelfstandig worden en omdat ik in die periode vaak met mijn handen in die kooi kom voor de verzorging en de jongen ook af en toe vast pak, zijn deze vogels later altijd mak en niet zo schrikachtig.

Nu begint ook de verdere training en gewenning aan de T.T.kooi, want de tijd is nu aangebroken dat ik ze twee bij twee de nacht in een T.T.kooi door laat brengen.

De eerste keer doe ik dat nog ná hun avondeten en de volgende morgen zet ik ze weer terug bij hun eigen groep.

Tegen de tijd dat de groep 's avonds weer gaat eten, zet ik de vogels die de afgelopen nacht in de T.T.kooi door hebben gebracht weer met z'n tweeën in de T.T.kooi.

Meestal gaan deze jongen dan gelijk in de T.T.kooi eten, waarna zij de zitstok-

ken opzoeken en ook deze nacht in de T.T.kooi doorbrengen.

Hierna gaan zij weer een weekje bij de groep.

Na deze week worden de aldus gewende jongen één nacht alléén in de T.T.kooi gelaten en als ze ook dan een goed gedrag tonen, gaan zij de voliére in om uit te vliegen en uit te groeien. Iedere maand brengen zij nog wel eens 'n uurtje in de T.T.kooi door.

Bij deze opvoeding blijkt dat de meeste jongen al snel bij het in de showkooi zetten op hun gemak zijn en ook dat ze tijdens de tentoonstellingen niet veel vermageren.

Maar wat doe ik nu met de vogels die ondanks deze voorbereiding toch alles doen om maar uit die T.T.kooi te komen, dus de vogels die maar langs het voorfront klauter en zich op deze manier beschadigen.

Wel, ook hiervoor heb ik een oplossing gevonden.

Als ik 'n parkiet in de showkooi zet en hij gedraagt zich niet binnen een half uur rustig, dan zet ik de kooi met het front tegen de muur aan, zodat alleen nog via de bovenkant licht naar binnen komt.

Als ik dan na zo'n twee uur de kooi weer gewoon zet, is ook deze vogel meestal gekalmeerd.

Ik schreef "meestal", want bij sommigen lukt het nooit en deze vogels gebruik ik niet voor T.T. en ook niet voor verdere kweek.

Een andere methode om zo'n onrustige rakker in het gareel te krijgen kan wel eens lukken met de plantensproeier. Helemaal klotsnat wordt de betreffende vogel in een showkooi gezet, zodat hij of zij de eerste anderhalf uur bezig is met het gladstrijken en op laten drogen van de veren.

Een paar dagen voor de tentoonstelling zet ik de vogels een half uurtje in de T.T.kooi en dan zoek ik ook uit welke in forme zijn en meegaan naar de tentoonstelling, want ik beoordeel hen uitsluitend in de T.T.kooi en nooit in de voliére! Immers de keurmeester beoordeelt ze uitsluitend in de showkooi, dus is dat voor mij óók de enige redelijke vergelijking!

Sommigen grasparkieten zullen een van nature aanwezig showgedrag tonen en deze zullen ook aan meerdere tentoonstellingen meedoen.

Dit "SHOWMANSHIP" zoals de Engelsen dit zo mooi noemen blijkt ook erfelijk te zijn, zodat het de moeite waard is om te proberen deze eigenschap in uw gehele stam te kweken! Dit biedt het voordeel dat trainen tot het minimum beperkt kan blijven en deze vogels zich altijd op hun mooist laten zien.

Als deze showvogels ook qua lichaamsbouw goed in elkaar zitten, dan heeft men absolute TOP-VOGELS.

Zulke vogels kan men dan ook meestal niet kopen, want deze zijn zeer zeldzaam.

Maar... er zijn ook vogels die dat showgedrag wel tonen, maar die de fysieke hoedanigheden missen.

Zulke vogels kweken we allemaal wel eens en deze halen door hun uitmuntend showgedrag ook wel goede punten, maar toch zijn dit meer vogels van "lucht en veren", dus body moeten we daar nog inkweken willen wij de waren TOPvogels hebben.

Welke van uw vogels body hebben is niet alleen een kwestie van goed kijken, maar ook een kwestie van de vogel in de hand nemen, zodat men eventueel aanwezige kwaliteiten ook kan voelen!

Let daar maar eens op bij het samenstellen van uw kweekparen!

Veel succes!

Het bepalen van voedselopname

Het bepalen van voedselopname bij parkieten

Wanneer in het vogellichaam voldoende reserves aanwezig zijn, zullen de bestanddelen aan vetten en koolhydraten in het opgenomen voedsel gebruikt worden voor dekking van de energiebehoefte, voor mobiliteit en voor warmteverlies.

Wanneer echter in de legperiode, naast de voedselopname voor eivorming, door lage omgevingstemperatuur of door een minder goede lichamelijke konditie (weinig voedselreserve) voor een normale activiteit extra energie nodig is, moet worden verwacht dat de vogel zich in de legperiode in het algemeen rustig zal gedragen. De vogel hoeft dan niet overmatig veel voedsel tot zich te nemen. Dit gedrag zullen veel liefhebbers zelf hebben kunnen waarnemen.

Bepalen wij de benodigde hoeveelheid voedsel voor de vorming van een ei op basis van de limiterende aminozuren in het voedsel en het aminozuurpatroon in het ei (zie tabel 6), dan is voor onze valkparkiet een bruto zaadverbruik van 16 gram/dag voldoende om de behoefte van bijna alle aminozuren te dekken. In het ei zou een gering tekort aan lysine, methionine en cystine op kunnen treden. Indien de vogel in goede konditie is zal een tekort zoveel mogelijk uit het lichaam worden aangevuld. De afname van het lichaamsgewicht gedurende de legperiode is daarvoor een indirect bewijs.

We kunnen in dit tekort voorzien door een complete voeding te gebruiken of door de aminozuren lysine en methionine extra in het dagelijks voer bij te mengen. Daardoor wordt de kans op voldoende aminozuren in het ei groter. De genoemde aminozuren zijn in synthetische vorm volop verkrijgbaar en gelijkwaardig aan de natuurlijke vorm. Zij worden via de spijsvertering volledig opgenomen. Het vogellichaam kan methionine geheel in cystine omzetten. Het teveel aan opgenomen aminozuren wordt voor de energievoorziening gebruikt.

Tenslotte kan door middel van tabel 6 en het gewicht van de eimassa de benodigde hoeveelheid kalk (mineraal) voor de eischaal worden vastgesteld. Het is een ieder bekend hoe men in de kalkbehoefte kan voorzien. Bij afwezigheid van de grondstoffen voor dit mineraal zal kalk aan het lichaam worden onttrok-

ken, waardoor kans op onvoldoende schaalvorming ontstaat terwijl ontkalking nadelig is voor de konditie van de vogel.

Met de kalkvoorziening dient er, naast mineralen en sporenelementen, zekerheid te zijn omtrent voldoende vitaminen. In de legperiode kan namelijk de verhoogde activiteit van het calciummetabolisme door een vitamine D3 tekort worden verstoord. Tevens dient men op de omgevingstemperatuur te letten omdat bij hoge temperatuur de activiteit van het calciummetabolisme vermindert. Deze facetten zijn van belang bij de vorming van een goede eischaal (Roland, 1979).

c. Voedselbehoefte tijdens ruiperiode
Het verenpakket van een vogel heeft twee belangrijke functies. Het stelt de vogel in staat te vliegen en fungeert als een noodzakelijke warmteisolatie. De laatste beperkt het warmteverlies bij de relatief hoge lichaamstemperatuur van 42 graden Celcius zodanig dat dit verlies met de energie uit het opgenomen voedsel over een groot temperatuurtraject gecompenseerd kan worden. De grootte van deze compensatie wordt bepaald door een regelsysteem dat het glucosegehalte in het bloed en daarmee de lichaamstemperatuur konstant wil houden (King en Farnes, 1961; Klei-

Wanneer de vogel gedurende langere tijd een dergelijke of nog lagere temperatuur moet verdragen, wordt het warmteverlies groter dan het lichaam kan compenseren. Daardoor treedt onderkoeling op, waardoor de metabolische activiteit vermindert hetgeen uiteindelijk tot hartstilstand leidt.

Bij hoge temperaturen (gerekend vanaf ca. 24 graden Celcius) zal de vogel zich ook rustiger houden. Door dit gedrag wordt zo min mogelijk lichaamswarmte geproduceerd waardoor de af te voeren warmte beperkt blijft.

Het verenpakket zal als warmteisolator op grond van theoretische warmtetransport overwegingen een gewicht hebben dat een vast percentage van het lichaamsgewicht is. Dit is in overeenstemming met uitkomsten van plukproeven (Holsheimer, 1979). Het gemiddelde gewicht van het verenpakket is dus afhankelijk van het lichaamsgewicht en is in tabel 7 af te lezen.

Doordat het verenpakket door dagelijks gebruik slijt, moet dit met een zekere regelmaat worden vernieuwd (verenruï) om zijn functies goed te kunnen vervullen. Gedurende de ruiperiode (ca. 3 weken) wordt een belangrijk deel van het verenpakket vervangen, maar zeker niet het gehele. Hoe groot dat deel is

BW50	60	80	100	150	200	250	300	350	400	450	500	550	600	gr.	
Gv	3,7	4,4	5,8	7,2	10,5	13,8	17,1	20,3	23,5	26,7	29,8	33,0	36,1	39,2	gr.
BW650	700	750	800	850	900	950	1000	1100	1200	1300	1400	1500	gr.		
Gv	42,3	45,4	48,5	51,5	54,6	57,7	60,7	63,7	69,8	75,8	81,8	87,7	93,7	gr.	

Tabel 7.
Het gewicht van het verenpakket (Gv) in

grammen in samenhang met het vogellichaamsgewicht (BW) in grammen.

ber, 1961). Op grond van een globale berekening zou de vogel temperaturen tot ca. -15 graden Celcius nog kunnen verdragen wanneer geen luchtstroming plaatsvindt (windstilte). Om zo min mogelijk warmte te verliezen en te verbruiken, zal de vogel zich dan rustig houden. En dit kan eenieder zelf waarnemen.

t.o.v. het totale pakket is nog niet uitgezocht. Daardoor wordt de voedselopname tijdens de ruiperiode minder goed voorspelbaar.

Wanneer wij ons toch een indruk willen vormen, kan dat alleen door de te veronderstellen dat gedurende de ruiperiode het gehele verenpakket wordt vervan-

ne bij parkieten 1 2 3 4 5

door J. Vredenburg

gen. Zeker is dat in die periode als gevolg van een verminderde isolatie het warmteverlies groter is dan normaal het geval is. Het extra warmteverlies kan worden gesteld op 10-20% van het normale verlies.

Naast de normale dagelijkse energiebehoefte zullen tijdens de rui extra voedingsbestanddelen nodig zijn die hoofdzakelijk ruweiwit bevatten. Wij kunnen dit afleiden van de samenstelling van het verenmateriaal (zie tabel 8).

$1,85 \times 0,39 \text{ gram} = 0,72 \text{ gram RV}$ via het voer worden opgenomen. Dit is 0,54 gram RE/dag en minder dan 0,04 gram RV/dag. De hoeveelheid van 0,54 RE/dag moet vermeerderd worden met de dagelijkse RE behoefte van 0,4 gram. Daartoe moet op eiwit basis tenminste $100/13,39 \times 0,94 \text{ gram} = 7,02 \text{ gram}$ bruto zaad/dag opgenomen worden.

Op basis van het hier limiterende aminozuur cystine zou bij volledige dekking van deze aminozuurbehoefte het daar-

mutatie periode), dan zien we dat dit zaadverbruik niet geheel toereikend is om in de extra eiwitbehoefte te voorzien. De vogel zou dan tijdens de rui meer voer op moeten nemen. Anders gezegd, we mogen verwachten dat bij meer activiteit (grote vliegruimte) en/of bij lage omgevingstemperatuur de vogel een grotere energiebehoefte heeft. Daardoor wordt meer voer (ruweiwit) opgenomen, waardoor de rui beter en mogelijk sneller zal verlopen dan bij een toebedeelde kleine ruimte en/of een hoge omgevingstemperatuur. Hierbij geldt wederom dat in de noodzakelijke vitaminen enz. wordt voorzien.

Het is duidelijk dat het gebruik van zaad van dubieuze kwaliteit de rui zal vertraagen. Daarentegen zal een compleet voedsel met een evenwichtig aminozuurpatroon en vitaminen, mineralen en sporenelementen of aanvulling met de synthetische aminozuren lysine en methionine (de laatste kan in het lichaam volledig worden omgezet in cystine) bijdragen aan de vorming van een goed verenpakket en zo mogelijk de rui sneller doen verlopen.

d. Eenzijdige voeding

Eenzijdige voeding, zoals in het geval dat alleen zonnepitten worden gevoerd, kan gevolgen hebben voor de konditie van de vogel. Dit is als volgt in te zien. Voor zonnepitten geldt de volgende gemiddelde samenstelling:

Op grond van de OE waarde van dit vetrijke zaad zal de valparkiet onder de

% ewt	% vet	% RC	% KH	% as	% V					
a. 85,5	5,4	0	0	0	9,0					
Isol	Leu	Lys	Meth	Cys	Fen	Tyr	Thr	Try	Val	
b. 4,54	7,03	1,63	0,6	3,34	4,03	2,4	4,2	0,51	7,2	procenten
c. 3,9	6,0	1,4	0,5	2,9	3,5	2,1	3,6	0,4	6,2	grammen

Tabel 8.

Gemiddelde samenstelling van vogelveren:

a. de verhouding van de bestanddelen in gewichtsprocenten,

b. de verhouding van de in het eiwit aanwezige aminozuren in gewichtsprocenten,

c. grammen essentiële aminozuren in 100 gram veren.

De valparkiet in ons voorbeeld zal bij een lichaamsgewicht van 100 gram volgens tabel 7 ongeveer 7,2 gram veren hebben. Deze hoeveelheid bestaat gemiddeld uit 85,5% eiwit en 5,4% vet (zie tabel 8, rij a).

Dit is:

$0,855 \times 7,2 \text{ gram} = 6,16 \text{ gram}$ eiwit

$0,054 \times 7,2 \text{ gram} = 0,39 \text{ gram}$ vet

Bij vervanging in drie weken (21 dagen) moet $1,85 \times 6,16 \text{ gram} = 11,4 \text{ gram}$ RE en

toe benodigde zaadverbruik ca. 15,6 gram bruto zaad/dag zijn. Daarin is de dekking voor de dagelijkse ruweiwitbehoefte van 0,4 gram meegerekend. In werkelijkheid zal dit zaadverbruik minder zijn, omdat niet het gehele verenpakket vernieuwd moet worden.

Vergelijken we dit zaadverbruik met de berekende 10,54 gram bruto zaad/dag van onze valparkiet onder paragraaf a. (voedselopname tijdens de rust of accu-

% RE	% RV	% RC	% KH	% as	% V	kJ/gram bruto zaad				
a. 14,9	29,8	26,9	17,5	3,1	7,8	17,092				
Isol	Leu	Lys	Met	Cys	Fen	Tyr	Thr	Try	Val	
b. 4,4	6,5	3,4	2,2	1,7	4,5	2,6	3,6	1,4	5,0	
c. provit A	E	K	B1	B2	B6	B12	H	BC	B5	
-caroteen							biotine	folium-		
0	10	?	0	3	?	0	0	0	10	nicotine- 200
										choline 2900 mg

Tabel 9

Procentuele samenstelling van zonnebloemzaad

a. procentuele verhouding van de bestanddelen,

b. procentuele verhouding van de essentiële aminozuren per gram ruweiwit,

c. gemiddelde vitaminegehalte in mil-

ligrammen per kg netto zonnebloemzaad

omstandigheden in voorbeeld a (voedselopname tijdens de rust- of accumulatie periode) voor zijn dagelijkse energiebehoefte niet meer dan $(145,38 + 7,03)/17,092 = 8,9$ gram bruto zonnepitten per dag verbruiken. In de opgenomen hoeveelheid zit 14,9% RE = 1,33 gram RE. Dit betekent een surplus aan essentiële aminozuren, dank zij de dagelijkse activiteit van de vogel.

Wanneer echter deze vogel in een kleine kooi in een verwarmd vertrek is gehuisvest, is zijn dagelijkse energiebehoefte aanzienlijk minder als gevolg van de beperkte bewegingsvrijheid en de omgevingstemperatuur. Het verbruik aan zonnepitten daalt dan tot ca. 6 gram/dag, waarin zich slechts 0,89 gram ruweiwit bevindt. Hiervan is ca. 0,4 gram nodig voor dekking van de dagelijkse eiwitbehoefte. Het is duidelijk dat met dit beperkte eiwitoverschot de vogel in de ruitijd de kans loopt zijn verenpakket niet afdoende te kunnen vernieuwen, omdat in die periode met name meer lysine en cystine nodig zijn dan aanwezig in de hoeveelheid voedsel die voor de dagelijkse energie behoefte wordt genuttigd. Wanneer toch voor een volledig verenpakket moet worden gezorgd, zal de vogel meer moeten eten dan strikt nodig is. Het overschot aan vetten en koolhydraten zal het lichaam opslaan, hetgeen aanleiding geeft tot (lever)vervetting.

Bovendien is in deze eenzijdige voeding het assortiment vitamines t.o.v. andere soorten zaad beperkt (Albers et al, 1984). Met name ontbreken de vitamines B1, biotine en Bc (foliumzuur) in deze zaadsoort (zie tabel 9).

Daardoor neemt ook de kans op een vitamine deficiëntie toe, hetgeen de vertering negatief beïnvloedt met alle gevolgen vandien.

De hier getrokken conclusies worden:
- in de praktijk bevestigd daar waar parkieten en papagaaien in een kleine kooi en in een verwarmde ruimte zijn gehuisvest, en alleen zonnepitten en geen vitamines toegediend krijgen,

- ondersteund door uitkomsten van hiermee samenhangende onderzoeken aan vogels (Hartfield et al, 1974; Sallmann et al, 1977; Walford, 1971).

Het is derhalve noodzakelijk, in huis gekooide vogels dagelijks tenminste een uur per dag vrij te laten rondvliegen waardoor de voedselopname wordt vergroot, geen vetrijk, maar eiwitrijk voedsel te geven en er voor te zorgen dat de vogel het volledige pakket vitamines, mineralen en sporenelementen tot zich kan nemen.

De Indische Nonpareil

Tot de familie van de Papegaaiamadines behoort ook de Indische Nonpareil. Deze vogel is zó bekend, dat ik een beschrijving gerust achterwege kan laten. Trouwens, de afbeeldingen spreken voor zich. Bij het zien van deze vogel kun je gerust zeggen, dat het één van de mooiste, zoniet de mooiste papegaa-amadine is.

Deze vogels komen voor in Noord-Laos, Noord-Thailand, Malakka, Sumatra en tijdens de rijstogst ook in Zuid-Tennessee. De enige ondersoort *Erythrura prasina coelica* is tot nu toe alleen aangetroffen in Kalimantan (Borneo), aldus Wolters. Ze onderscheiden zich van de nominaatvorm door het ontbreken van de bruinachtige afscheiding op de borst, waardoor het blauw van de keel doorloopt tot aan de flanken. Ook zijn ze duidelijk wat groter en zo mogelijk nog mooier dan de nominaatvorm. Ook de poppen tonen wat meer blauw aan de wangen.

De "gele" Nonpareil is geen ondersoort, maar een mutatie van de wildvorm, die in de natuur gewoon voorkomt in kleine aantallen. Hetzelfde verschijnsel doet zich voor bij de Geelkop Gould. Bij beide vogels is de vererving recessief ten opzichte van de wildvorm. De "geelbuik"-mannen zijn meteen te herkennen; bij de poppen kunnen we naar de stuitkleur kijken, die dan uiteraard geel is. De biotoop van deze vogels bestaat uit de rand van het oerwoud in de bamboe-wildernis. Ze bevinden zich ook graag in het struikgewas langs de rijstvelden; daar vinden ze hun hoofdvoedsel. Dat ze op die plaatsen niet erg welkom zijn, is te begrijpen, want ook voor de mens is rijst daar van levensbelang. De vogels worden dan ook met duizenden tegelijk gevangen en gedood. De "gelukkigen" onder hen worden verkocht aan exporteurs, die ze aan landen over de hele wereld verkopen, maar voornamelijk aan Amerika en Europa. Voor bijna alle Nonpareils is dit slechts een uitstel van executie, omdat de Non-

pareils een van de moeilijker soorten is om op zaad te krijgen.

Omdat de Nonpareils in de natuur hoofdzakelijk rijst eten, verstrekken de handelaren alleen maar paddy aan deze vogels. En dat is voor de Nonpareils het begin van het einde, omdat de harde paddy niet door de vogels verteerd en opgenomen kan worden. Een ingewandstoornis is dan het logische gevolg met meestal de dood tot gevolg. De harde paddy lijkt namelijk in niets op de zachte rijpende rijst in de natuur.

Het is veel beter om de vogels na aankoop een weinig paddy, gemengd met gekweekte tarwe, gebroken haver, raai-gras en veel witaad te verstrekken. Na verloop van tijd geven we dan steeds minder paddy en vullen we het menu aan met trosgierst en tropisch zaad. Vijgen en appel worden ook graag genomen.

Levend voer als meelwormen en mierepoppen worden meestal niet opgenomen, maar na verloop van tijd leren ze dit wel. Dat gebeurt vooral als ze gezelschap hebben van vogels die het al opnemen, want zien eten is ook eten!

Verder zijn het vogels die veel behoefte hebben aan vitamine B. In de natuur halen ze die uit de schil van de rijstkorrel. Bij een tekort aan deze vitamine zien we als verschijnselen optreden o.a.:

degeneratie van het zenuwstelsel en gebrek aan eetlust, waardoor totale verzwakking ontstaat met een steeds mindere weerstand tegen infecties. We zullen dus regelmatig een vitamine B-complex moeten verstrekken, omdat het lichaam van deze vitamine geen voorraad opslaat. Bovendien wordt meestal meteen na aankomst van de vogels door de importeurs antibiotica verstrekt en dit breekt het aanwezige vitamine B af. Na ongeveer drie maanden mogen we voorzichtig gaan denken dat we ze geacclimatiseerd hebben. Juich echter niet te vroeg; ook na deze tijd kunnen ze nog geheel onverwachts het loodje leggen.

Wat het kweken betreft, mogen we gerust stellen dat er erg weinig eigenkweek vogels op de tentoonstellingen verschijnen. Aan hier gekweekte vogels is helemaal niet te komen, zodat we bij aanschaf geheel op import zijn aangewezen, met alle moeilijkheden vandien. Gelukkig worden ze nog steeds ingevoerd, maar al lang niet meer in de aantallen van tijden terug. De prijs is in de loop der jaren opgelopen van f 20,-

Erythrura prasina)

Tekst: C. v.d. Borst Foto: H. Müller

naar f 50,- tot f 60,- pp. Men kan er zeker van zijn dat, als de invoer stilgelegd wordt, de vogels ontzettend prijzig worden. Een goed voorbeeld hiervan is de Manila Papegaaiamadine voor deze eenvoudig gekleurde vogels werden een tijdje terug prijzen betaald van f 100,- tot f 125,- pp.; na korte tijd verdwenen ze uit de handel en men is u bereid meteen f 500,- tot f 600,- pp. neer te tellen. Later we hier lering uit trekken en ervoor zorgen dat de Ind. Nonpareil voor iedereen betaalbaar blijft. Vooral de liefhebbers van Papegaaiamadines zouden zich hier eens serieus mee bezig moeten houden.

Het kweken op zich is niet zo gemakkelijk: vooral het steeds opnieuw in de rui vallen is een obstakel dat moeilijk te omzeilen valt. Verplaatsen van de vogel, of veranderingen in de kweekruimte (waaronder ook het schoonmaken) hebben meestal gehele of gedeeltelijke rui tot gevolg. Het resulteert dan in het verdwijnen van de broedstemming.

Het kweken van de vogels vindt bij mij bij voorkeur plaats in ruime broedkooien van minimaal 80 cm. voor één paartje. Verder is het van belang dat een paartje goed harmoniseert. Meestal ruien ze dan tegelijk en na de rui is de broeddrift het sterkst. Als nestgelegenheid kunnen we half-open of gesloten nestkastjes verstrekken. Bij mij gebruiken ze een langwerpige nestkast met het invlieggat rechts boven.

Meestal bestaat het legsel uit 5 eitjes, zelden minder. Deze komen na ongeveer 15 dagen broeden uit. Evenals de Papegaaiamadines zijn het erg betrouwbare broedvogels, die de eitjes vast broeden.

Na het uitkomen is het belangrijk om veel rijpend graszaad te verstrekken: vooral raai gras geniet hun belangstelling. Ervoor wordt niet altijd opgenomen, maar het loont de moeite het te proberen.

Als we een verwarmde ruimte hebben, is het belangrijk dat de temperatuur, tij-

dens de eerste dagen dat er jongen zijn, niet onder 20°C komt, omdat deze Nonpareils na ongeveer drie nachten de jongen 's nachts niet meer verwarmen. Bij een te lage temperatuur zullen de jongen verkleumen en geen kracht meer hebben om te sperren. Als we in een koude ruimte eitjes krijgen, is het verstandiger om ze onder meeuwtjes te leggen. Deze brengen ze prima groot. Als de jongen zelfstandig zijn, brengen we ze wel onder bij soortgenoten om eventuele vervreemding te voorkomen. De jonge mannen zijn dan al te herkennen aan de lange staartpenen.

De Indische nonpareil is een sieraad in iedere buitenvolière, waarin ze 's zomers prima voldoen. Wel is het verstandig om, zodra het weer koud en vooral nat wordt, deze vogels naar binnen te halen om ze bij een temperatuur van minimaal 10°C te laten overwinteren. Dit geldt trouwens voor alle prachtvinken. Voor tentoonstellingen zijn ze uitermate geschikt. Het is jammer dat op grotere en nationale tentoonstellingen deze vogels niet meer als open klasse gevraagd worden, omdat ze op het laatste vraagprogramma in hoofdgroep 20 zijn ingedeeld (terecht overigens) en in deze hoofdgroep worden geen open-klas vogels gevraagd. Als we eigen kweek kunnen insturen die gaaf, rustig en goed op kleur is, is een hoge puntenwaardering verzekerd.

Het is wel verstandiger om de eigen kweek popjes thuis te houden, omdat die van onschatbare waarde zijn voor de verdere kweek. (Je snapt trouwens toch niet hoe sommige kwekers omspringen met zelfgekweekte popjes van grote zeldzaamheid. Een goed voorbeeld hiervan was het ingezonden Veelkleurpapegaaiamadine popje op de wereldshow in Zutphen: deze was zo beschadigd dat het alleen voor een lage puntenwaardering in aanmerking kon komen. We leven gelukkig in een vrij land, dus iedereen is vrij om te doen wat hij wil, maar ik vind het niet getuigen van een goed kwekersinzicht en vermoed dat de commercie hier een danig woordje meespreekt. (dit overigens ter zijde!)

Ik heb met dit artikel geprobeerd de aandacht op deze schitterende vogels te vestigen, zodat er op de eerste plaats meer gekweekt zullen gaan worden en zodoende er ook in de toekomst nog van deze vogels in onze kweekruimten te vinden zullen zijn.

Goudvinkvariaties

Tekst: Cees van Berkel
Foto's: C. Scholtz

Soorten en ondersoorten

Tot de familie Fringillidae, de echte vinken, behoort ook het geslacht *Pyrrhula*, de goudvinken.

Men onderscheidt zes soorten die vooral verschillen in kleur en grootte. Sommige van de zes soorten zijn onderverdeeld in ondersoorten, in geografische rassen.

De goudvinken schijnen in rechte lijn af te stammen van de roodmussen. Ze hebben qua lichaamsvorm en kleurpatronen veel gemeen, zo zelfs dat met name de Mexicaanse roodmus ook wel Mexicaanse goudvink wordt genoemd, hetgeen een totaal verkeerde benaming is. Het is een echte roodmus en trouwens, in Amerika komen geen goudvinken voor.

De vijf eerstgenoemde soorten zijn echte Aziaten, de laatste soort komt voor in Europa. Gesteld wordt dat de Gemaskerde goudvink, de oervorm van de goudvinken is.

Pyrrhula nipalensis, de **BRUINE GOUDVINK**, ook wel Nepalgoudvink genoemd. De nominatvorm, *P.n.nipalensis*, komt voor in Pakistan en Noord India; *P.m. ricketti* in Tibet tot Noord Vietnam; *P.n.victoriae* in Birma; *P.n.waterstradi* in Maleisië en *P.n.uchidal* in Taiwan.

Pyrrhula leucogenys, de **PHILIPPIJNSE GOUDVINK**, de nominatvorm *Pl.leucogenys* komt voor in het noorden van het eiland Luzon; *Pl.steerei* in het westen van het eiland Mindanao; *Pl.coritaria* in Centraal Mindanao en *Pl.apo* in Zuidwest Mindanao.

Pyrrhula aurantiaca, de **ORANJE GOUDVINK**, heeft geen ondersoorten en komt voor in Pakistan en het Noordwesten van de Himalaya.

Pyrrhula erythrocephala, de **ROODKOP GOUDVINK**. Zoals de naam al doet vermoeden, de mannelijke exemplaren van deze soort hebben een geheel rode kopbevedering. De poppen hebben een groengele schedel en een grijsbruine borst. Geen ondersoorten en ze ko-

men voor in het Himalayagebergte en Zuidoost Tibet.

Pyrrhula erythaca, de **GEMASKERDE GOUDVINK**. De nominatvorm, *Pe.erythaca* komt voor in de Himalaya tot West China, *Pe.wilderi* in Noordoost China en *Pe.owstoni* in Taiwan.

Pyrrhula pyrrhula, de **GOUDVINK**. Ongetwijfeld geniet deze laatste soort de meeste bekendheid, want wie kent hem niet en welke wildzangliefhebber zou deze niet willen houden? Toch kent *Pyrrhula pyrrhula* een aantal ondersoorten welke niet zo bekend zijn. Lees maar!

Pp.pyrrhula welke voorkomt in Noord en Oost Europa tot West Mongolië en Iran. Hij is groter en langer, 18 cm, dan de hierna volgende ondersoorten *Pp.pileata* komt voor in Groot Brittanië; *Pp.europoea* in Noordwest Europa o.a. in ons land. Hieronder vallen een aantal variëteiten welke voornamelijk verschillen in grootte, van 14,5 tot 16,5 cm. *Pp.iberiae* komt voor in Noord Spanje; *Pp.murina* is

de kleine bruine goudvink waarbij man en pop eenzelfde verschijningsvorm hebben en voorkomt in het Azorenged. Ze lijken erg veel op de gewone goudvink in jeugdkleed. *Pp.rossikowi* komt voor in West Turkije; *Pp.caspica* komt voor in Iran; *Pp.cineracea* noemen we de grijze of blauwe goudvink. De mannelijke exemplaren hebben een bruinachtige okergrijze borst, grijze rug met witte vlek. De poppen missen die witte vlek en hebben een dunne grijze streep op de vleugels. Deze ondersoort komt voor in Mandsjoerije; *Pp.cassini* is de Japanse vertegenwoordiger van de goudvink maar komt ook voor op het Russische schiereiland Kamchatkan waar ze maar liefst ruim 19 cm groot kunnen zijn; *Pp.griseiventris* komt voor in Zuid Japan en Korea. Van deze laatste ondersoort hebben de mannen een rode borst en rode wangen, kin en bovenkop zwart en voor het overige grijsblauw met donkerder, zwarte, vleugels.

Geslachtsdimorfisme

In het algemeen is er een duidelijk waarneembaar verschil in de uiterlijke verschijningsvorm van mannen en poppen, behalve dan bij de op de Azoren voorkomende soort, *P.murina*, waarvan mannen en poppen uiterlijk geheel gelijk zijn. Zowel bij de bruine goudvink, *P.nipalensis*, als bij de gemaskerde goudvink, *P.erythaca*, ligt dat uiterlijke kenmerk wat verborgen. Zo op het oog zijn bij deze soorten, mannen en poppen gelijk, slechts een klein detail geeft het geslachtskenmerk aan. Ongeveer op het midden van de rug, daar waar de kleine slagpennen van de vleugels op het rugdek rusten, bevinden zich bij mannelijke exemplaren enkele, meestal slechts twee, kleine roodkleurige veertjes. Bij de poppen zijn op die plaats de beide veertjes crèmeachtig van kleur.

Goudvinken zijn van nature monogame vogels. Men doet er dan ook goed aan om de eenmaal gevormde paartjes niet van elkaar te scheiden, ook niet buiten de broedperiode. Bovendien is het verstandig om eventuele wisseling van partners slechts toe te passen als zulks hoogst noodzakelijk is. Over de zang van de goudvink, valt weinig te zeggen. Het is een wat hees en krassend geluid wat ze voortbrengen. Zowel mannen als poppen laten bij tijd en wijle van zich horen.

Huisvesting en verzorging

Goudvinken zijn uitstekend te houden in beplante volières. Ze leven van nature voornamelijk in met naaldbomen beplante gebieden en met die weten-

schap kunnen we bij het inrichten en beplanten van de volière rekening houden. Vóór zon hebben ze beslist niet nodig, want meestentijds houden ze zich in de overdekte wat donkerder gedeelten op. Het mooiste is om deze vogels koppelsgewijs in een apart vluchtje te houden, dat geeft ook de beste kweekresultaten. Ook in ruime broedkooien zijn ze met succes te houden en te kweken.

Nestgelegenheden plaatsen we op verschillende hoogten. Metalen nestkorfjes of oude merelnesten verstopt in brombussels of in bossen sparretakken, zullen een uitstekende nestgelegenheid vormen. Als nestmateriaal gebruiken ze uitgeplozen touw, mos, heidetakjes, gedroogd fijn gras, jute- en cocosvezels en vooral veel paardehaar. Dit laatste wordt door ze gebruikt voor de stoffering van de komvormige binnenkant. De pop bouwt praktisch alleen. De man draagt zo nu en dan wel wat materiaal aan, maar daadwerkelijk aan de nestbouw meewerken is er niet bij. Ook het broeden laat hij aan de pop over. Wel brengt hij ze, als ze zit te broeden, regelmatig een bezoek en verstrekt haar dan ook wat snavelkost.

Als voedsel geven we de goudvinken een goed en zo gevarieerd mogelijk mengsel wildzangzaden waarin we witzaad, raapzaad, negerzaad, gepelde haver, lijnzaad, grove graszaden en hennep aantreffen. Zo'n zaadmengsel vullen we aan met extra onkruidzaden, wat zonnepitten en saffloorpitjes of wel kardisaad. Ook gekiemde zaden, mits met mate verstrekt, vormt een goede aanvulling van het dagelijks menu. Veel goudvinken nemen bovendien nog dierlijk voedsel op en daarvoor worden meestal meelwormen gebruikt. Toch is het goed niet al te veel van dergelijke wormen aan ze te verstrekken, beter is het om het portie dierlijk voedsel wat geva-

Pyrrhula nipalensis
Bruine goudvink

rieerder te maken en aan te vullen met bijvoorbeeld pinky's, buffalowormen, kleine spinnen, sprinkhanen etc. etc. Bovendien eten de goudvinken ook fruit, groen en bladknoppen. Dagelijks vers bad- en drinkwater maakt het geheel compleet.

Primeur

Sinds kort zijn er, voor zover wij menen, voor het eerst bruine en gemaskerde goudvinken geïmporteerd. Op Vogel'88 in Het Turfschip in Breda, hadden we het genoegen om voor het eerst kennis te maken met een **eigen kweek** bruine goudvink, ingezonden en gekweekt door de heer J.T.A. Haans uit Geldrop. Terecht ontving hij daarvoor de bekende NBvV-Corkonde.

Ervaringen

De heer Haans bekam in de eerste helft van 1985 vier exemplaren bruine goudvinken. Aanvankelijk had hij wat problemen met het samenstellen van de koppels, omdat het geslachtsverschil niet zo maar op het eerste oog is te zien. Zie hetgeen hiervoor onder 'geslachtsdimorfisme' is geschreven. Toen hem dit eenmaal bekend was, waren de problemen opgelost en van één koppel behaalde hij al snel resultaat. Alhoewel, het ging niet direct van een leien dakje. Het bewuste koppel was ondergebracht in een apart klein vluchtje waarin in het groen, van voornamelijk gedroogd zogenaamd zee gras, een komvormig nest werd gebouwd. De binnenkant van dat nest werd bekleed met veel zwart paardehaar. Haans is van mening dat dit materiaal rijkelijk aan goudvinksoorten moet worden aangeboden. Spoedig na de nestbouw werden drie eitjes gelegd die witachtig van kleur waren en voorzien van grijszwarte stippen. Na ongeveer 13 dagen broeden, zijn de eieren uitgekomen. Helaas waren de daarop volgende dag alle drie de jongen dood en de oudervogels waren inmiddels al weer aan een nieuw nest begonnen. Alles verliep exact zoals bij de eerste ronde, namelijk drie eieren, goed broeden, vlot uitkomen en de dag daarop de jongen dood. Diezelfde dag startte de pop weer met de bouw van een nieuw nest. Hieruit concludeerde

Pyrrhula pyrrhula
Goudvink

Pyrrhula erythaca

Pyrrhula nipalensis

Gemaskerde goudvink, *Pyrrhula erythaca*

Haans dat de drang tot nestbouw bij de vogels te groot was waardoor ze er niet toe kwamen om de uitgekomen jongen warm te houden en te voeden. Hij weet dit aan het feit dat er te veel meelwormen werden verstrekt. Als dierlijk voedsel gaf hij niets anders en, zoals dat ook heel vaak bij de kweek van prachtvinken voorkomt, is dat te veel van het goede. Door bepaalde stoffen worden de vogels te sterk tot nestbouw gestimuleerd waardoor ze dan een legsel totaal in de steek laten. Haans conclusie bleek juist te zijn.

Hij gaf de vogels geen meelwormen meer maar verstrekte nu als dierlijk voedsel mierenpoppen en kleine sprinkhanen. Van de mierenpoppen werd nagenoeg niets door de vogels opgenomen, de sprinkhanen waren bij wijze van spreken niet aan te slepen. Van het derde legsel is een ei uitgekomen en dat ene jong werd nu door de oudervogels voortreffelijk grootgebracht. Jonge, pas uitgekomen goudvinken, hebben een vieskleurige huid die rijkelijk is voorzien van pikzwarte dons. Op een leeftijd van 5 tot 6 dagen kunnen de jonge vogels worden geringd; ringmaat 2,9 mm. Als de jongen ongeveer twee weken oud zijn, verlaten ze het nest. Ze lijken dan al veel op de oudervogels, ze zijn alleen wat doffer van kleur en hebben lichtkleurige weke snavelranden. Haans zegt dat de bruine goudvink voor wat betreft het houden, voeden en verzorgen, in niets verschilt van de Europese goudvink. Hij vindt zelfs dat ze nog wat gemakkelijker te kweken zijn.

Als voedsel krijgen ze een goede mengeling wildzangzaden, aangevuld met veel onkruidzaden, wat zonnepitten en saffloorpitjes. Daarnaast wat groen, en fruit. Vooral op zwarte bessen blijken ze verzot te zijn. Ook van de ranken van bes- en framboosstruiken wordt gretig gegeten.

Tot slot

In de praktijk is overduidelijk gebleken dat alle goudvinksoorten bij uitstek geschikt zijn om in volières te worden gehouden. Er is bovendien erg goed met te kweken en daar gaat het uiteindelijk óns om. Ik vertel u en zeker de wildzangliefhebbers daarmee niets nieuws. Het is dan ook verdraaid jammer dat tot op heden door de overheid onze Europese goudvink, notabene de mooiste van alle Pyrrhula's, nog steeds niet als kooivogel is aangewezen.

Bij deze weer en voor de zoveelste maal, een dringend beroep op het Ministerie van Landbouw en Visserij, zet nu eens door; doe wat! Geef ons nu eindelijk eens ons zin!

Mijn kweek met d

Ik had ongeveer 13 jaar met goede resultaten kleurkanarie's gekweekt, met zeer goede resultaten op de verschillende soorten tentoonstellingen. Maar een mens is nogal veranderlijk en hierop ben ik geen uitzondering.

Ik was in al die jaren wat uitgekeken op de kanariekweek en ben langzamerhand overgegaan tot het kweken van verschillende soorten parkieten.

Zo kwam ik tijdens het bezoeken van een afdelingstentoonstelling met mijn vrouw (die ook een groot liefhebber is van vogels en ook lid is) oog in oog te staan met de ó zo mooie pruimkopparkieten. Het was als het ware liefde op het eerste gezicht. We vonden deze vogels zo mooi dat op dat moment werd

besloten om een stelletje aan te schaffen; we hadden nog wel wat ruimte over in ons vogelverblijf.

De eerste gelegenheid tot aanschaf deed zich voor in een dierenspeciaalzaak bij ons in de buurt. Er zaten 2 mooie mannen te koop voor een zacht prijsje en u kunt wel begrijpen dat de koop gauw gesloten was. Maar ja, nu waren we de bezitters van 2 mannen en daar het de bedoeling was om ze te kweken, hetgeen met 2 mannen nu eenmaal niet lukt, moesten we proberen om ook nog eens 2 poppen te krijgen of 1 te ruilen. Dit was gemakkelijker gezegd dan gedaan, ze bleken moeilijk te krijgen. Ten einde raad werd besloten om in "ONZE VOGELS" een advertentie te plaatsen in

Pruimkopparkieten

de rubriek te koop gevraagd.

De eerste reactie kwam vrij snel, helemaal uit Brabant en ik woon zelf in het noorden van ons land. De reis was me te lang en ik besloot nog maar eerst even af te wachten. Een week later belde de eigenaar me nogmaals op en vroeg of ik al was voorzien. Hij moest namelijk voor het ophalen van een vogel naar Dordrecht en kon daar naar toe dan de pop meenemen. Dit werd gedaan en zo kwamen we in het bezit van een koppel en een losse man. Enkele weken later belde een kweker uit het drentse Smilde, of ik al was voorzien van een pruimkop pop.

Zo kwamen we dus in het bezit van twee koppels. Dit alles gebeurde in de zomer van 1984.

De verwachting betreffende het komende kweekseizoen was nog niet hoog gespannen, maar het verliep heel anders. Tegen januari begon het eerste koppel elkaar te voeren en daar we de vogels in de winter binnen houden en de temperatuur nooit beneden de 10 graden komt in onze kooi, hebben we de blokken er maar ingehangen. We gebruikten spaanders en turfmoel als nestmateriaal en een stukje vermolmd berkenhout. Na twee dagen bezocht de pop voor het eerst het nestblok en ze was soms uren bezig om het nest naar de zin in te richten. Ongeveer 10 dagen later kwam de pop helemaal niet meer tevoorschijn. Bang voor verstoring, ben ik de eerste dagen niet gaan kijken, maar ik kon mijn nieuwsgierigheid niet langer bedwingen en heb voorzichtig even een kijkje genomen. Jawel, er waren 4 eieren en de pop liet de controle rustig toe. Er kwamen na ongeveer 20 dagen, 3 jongen waarvan er binnen 2 dagen 2

dood gingen, het andere jong werd na 10 dagen geringd en groeide voorspoedig op. Ongeveer een week na het eerste koppel, had het andere stel ook eieren (ook 4) en zat rustig te broeden. Van deze 4 eieren kwamen er ook 3 uit hiervan ging er 1 dood binnen 2 dagen. Na 10 dagen werden ook deze geringd. Tot zover ging alles goed maar toen kwamen de niet verwachte moeilijkheden. Ik heb de gewoonte om de dag na het ringen nog eens te controleren of de ringen er nog om zitten, zo ook deze keer. Ik keek in het blok en zag de 2 jonge vogels languit en stijf in het nest liggen, de kropjes waren leeg en ze waren ijskoud. Mijn vrouw en ik hebben ieder een vogel in beide handen genomen en hebben door te blazen de vogels weer zo warm gekregen dat ze zelfs weer om eten bedelden.

Wat was nu het geval, de pop zat in een hoekje op de zitstok en bleek een ringpoot te hebben die 2 keer zo dik was als normaal.

Maar hierover straks meer.

We stonden nog steeds met die twee jonge vogels in de handen.

Wat moest er verder gebeuren? We hadden helemaal geen ervaring met het zelf grootbrengen van jonge vogels. Opeens schoot me een artikel te binnen wat ik had gelezen in "ONZE VOGELS" hierin stond dat de roodrugparkieten zich goed leende voor pleegouders, en dat ze wel de Japanse Meeuw onder de parkieten werden genoemd. We hadden op dat moment een stel roodruggen met 6 jongen en een stel bourkeparkieten met 1 jong.

We hebben als volgt gehandeld: We hebben de 2 jonge pruimkoppen onder de roodruggen gelegd en de 6 roodrug-

gen onder de bourkeparkieten. We wilden graag de jonge pruimkoppen redde ten koste van alles.

De jongen waren ongeveer allen van dezelfde leeftijd en het verliep boven verwachting. Alleen de jonge bourkeparkiet heeft het niet overleefd hij had hoogstwaarschijnlijk niet de kracht om boven de 6 roodruggen uit te komen. Zo zijn we boven onze verwachting dat jaar aan 3 jongen gekomen. En wat betreft de oude Pruimkoppop met haar pootje dat twee keer zo dik was als normaal, deze bleek aan alle kanten te etteren en we hebben met veel moeite en bloed de ring kunnen verwijderen.

Onze verwachting was dat het pootje er af zou gaan want de pezen waren zichtbaar na het verwijderen van de ring. Het was een verschrikkelijk gezicht. Het schijnt dat een vogel die verder goed gezond is een geweldig herstellingsvermogen heeft. De vogel werd met zijn bloedende poot apart gezet en 3 dagen achtereen ingesmeerd met z.g.n. witte olie.

(Ik gebruikte dat middel ook altijd bij de kanarie's om de gezwellen van een muggenbeet weer te genezen). Het herstel is zo goed verlopen dat je alleen nog aan het pootje kunt zien dat het wat dunner is op de betreffende plaats. Hij eet weer uit het pootje en hij hangt er weer gewoon mee aan het gaas. Door deze ervaringen heb ik nog meer waardering gekregen voor de naastenliefde van de roodruggen en bourkes en geeft mij de kweek van parkieten nog meer voldoening. Ook blijkt hieruit dat de artikeltjes over vogels in ons maandblad zeer nuttig kunnen zijn.

Tekst: F. Martena. Foto: C. Scholtz

MUTATIE LORI VAN DE BLAUWE BERGEN

Onlangs is in het achterland van Sydney, Australië, door Australische ornithologen, tijdens het ringen van aldaar in de natuur voorkomende lori's ter nadere bestudering van hun trekgewoonten, een bijna geheel geel gekleurde Lori van de Blauwe bergen, *Trichoglossus haematodus moluccanus*, waargenomen.

Omdat de vogel nauwelijks overlevingskansen heeft, is er vele dagen aan besteed om de vogel te vangen. Dat is dan gelukt en het exemplaar is ter beschikking gesteld van een Australische vogelliefhebber die gespecialiseerd is in het fokken van kromsnavels.

Zoals gezegd, de vogel was overwegend geel van kleur. De gehele kop, kin en keel tot op de borst was oranjerood met vooral op de kop tussen het rood nogal wat witte veertjes. De vleugels waren vooral op de vleugelbogen, rood bewaasd.

Bayaweaver (*Ploceus philippinus*)

De 15 cm grote bayaweaver, waarvan 5 rassen zijn beschreven, te weten *Pp. philippinus*, *Pp. travancoreensis*, *Pp. burmanicus*, *Pp. angelorum* en *Pp. infortunatus*, komt voor in Sri Lanka, Indonesië o.a. Sumatra, India en Pakistan.

Bij de mannetjes zijn kopzijden, kin en keel zwartbruin tot net boven de ogen. De schedel is tot aan de nek geel. De verdere bovenzijde van de vogel is overwegend donkerbruin met brede gele bestreping. Bovenstaart- en onderstaartdekveren en buik zandbruin met uitzondering van het midden van de buik welke meer creme en licht gestreept licht bruin. Snavel is zwartbruin, ogen donkerbruin en poten licht hoornkleurig. Het popje is, evenals het mannetje in rustkleed, aan de bovenzijde beige en donkerbruin gestreept, zo ook op de kop. Een geelachtige wenkbrauwstreep. Keel en onderzijde zandkleurig, borst en flanken wat donkerder. Stuit bruin en de zwartbruine vleugel- en staartpennen hebben geel-

beige zomen. Snavel donker hoornkleurig.

Buiten de broedtijd trekken de vogels in grote zwermen langs graan- en rijstvelden. Tijdens de broedperiode in kleine kolonies van zo'n 100 vogels. De nesten worden gebouwd in palm en andere bomen en het is wel voorgekomen dat één boom meer dan 1000 nesten bevatte. Die nesten worden gemaakt van grasstengels en afgescheurde stroken palmblad en bevestigd aan boven het water hangende takeinden waaraan eerst een soort kabel wordt geweven waaraan dan later het feitelijke buidelvormige nest komt vast te zitten. Het interieur is ingedeeld in twee ruimten, een helft is bestemd als broedkamer en de andere helft is zeg maar de hal waar de vogels binnenkomen als ze door de lange daar onder aan hangende slurf naar boven zijn geklauterd. Elk mannetje bouwt meerdere nesten en hij laat het aan de popjes, waarvan hij er meerdere op na houdt, over welk nest zij kiezen.

Onderzoekers hebben meermalen in die nesten klontjes klei en dergelijke aangetroffen en hun uitleg is dat zulks dient om de aan stelen hangende nesten minder gevoelig te maken voor windvlagen; ze meer stabiliteit te geven. Omdat deze wevers broeden tijdens de regentijd, zijn de nesten bovendien zodanig dicht en vast geweven dat er van bovenuit geen water binnen kan komen en de broedende popjes en de jongen er droog in blijven.

Een legsel bestaat uit gemiddeld 3 tot 4 witte eitjes welke gedurende 14 dagen door het popje worden bebroed. Zij brengt ook de jongen groot. In de volière zijn het, vooral vanwege hun geweldige bouwkunst, bijzonder interessante vogels die in het algemeen goed met andere vogels kunnen opschieten, ze althans weinig kwaad doen. Wel is er een ruime volière vereist.

Een goede zaadmengeling aangevuld met eivoer, meelwormen etc. en vruchten, houdt ze in uitstekende conditie.

Kleurkanaries

De standaardseisen in praktijk

Goudgroen

De goudgroene kanarie heeft een zwarte hoofdkleur en is een vogel die dat pigment tot in de toppen van vleugels en staartpennen moet tonen. De vogel is intensief, dus korte bevedering met een volle blauwstructuur en een goudgele bijkleur.

De bestreping op de rug moet kort en fijn zijn en ook op de flanken moet een goede bestreping zichtbaar wezen. Het rugdek mag geen bruin laten zien.

Hoordelen moeten zeer donker van kleur zijn, geen witte nagels. Ook in de bevedering mag geen enkel spoortje van wit te bekennen zijn. Als zulks wel het geval is, noemen we de vogel bont. Zoals gezegd is de bijkleur goudgeel, ook wel hooggeel genoemd, deze moet zoveel mogelijk zuiver geel zijn. Door de werking van de intensiefactor en de blauwstructuur ontstaat er een mooie groene kleur.

Kweekadvies:

Goudgroene man, volledig intensief en met volle blauwstructuur, paren aan een pop die qua kleur het midden houdt tussen groen en goudgroen, anders gezegd een "goudgroen schimmel". Men dient wel te letten op de zuiverheid van de gele kleur, die mag niet te zwak zijn. Bij het samenstellen van de fokparen dienen we ook te letten op de rugbe-

streping; fijn maal niet te grof. Zo ook de flanktekening. De vogels mogen beslist niet te bruin zijn. Steeds letten op een goede blauwstructuur. De bijkleur op het onderlichaam, de flanken en de broek, mag niet storen.

Zoals bij de staalblauwe kanarie, kan men ook een goudgroene kanarie paren aan een blauwe of blauw maal goudgroen. Men kan dan zowel goudgroen, staalblauwe, blauwe of groene kanaries kweken zowel mannen als poppen.

Bij goudgroen maal blauw of staalblauw, loopt men wel de kans dat de blauwe en staalblauwe nakomelingen nog te veel aanslag laten zien.

Volgens de standaardseisen mag de gewone groene kanarie totaal geen blauwstructuur laten zien. Laatstgenoemde paring is dus om groene kanaries te kweken niet zo best. Daarvoor kan men beter vogels gebruiken zonder blauwstructuur, niet intensief en een zachte zuivergele bijkleur.

Voorkomende fouten

Bestreping te breed en/of te lang. Rug, borst, schouders, vleugel- en staartpennen nog te bruin. Hoordelen niet donker genoeg en/of witte c.q. lichte nagels. Geen of zwakke bestreping op de flanken.

De bijkleur niet diep genoeg of onzuiver van kleur. Onvoldoende blauwstructuur, niet volledig intensief. De bijkleur op onderlichaam, borst, flanken en dijen (broek) te licht.

Voor de tentoonstellingen komen het beste de mannen in aanmerking. De poppen zijn meestal nog wat te bruin en de bijkleur is vaak minder dan dat zulks bij de mannen het geval is.

Als er op het keurbriefje wordt vermeld 'nog te warm van kleur', dan wordt daarmee bedoeld dat de kleur de neiging naar oranje heeft, hetgeen meestal ontstaat door een te weinig blauwstructuur.

Piet Verdult

Is het u ook al opgevallen dat de prijs van de ringen met niet minder dan vijf centen omlaag is?

Kijk, dat is nou het voordeel dat alleen een grote en onafhankelijke organisatie u kan bieden. Toch goed om er lid van te zijn.

De volière van de maand

Ik ben in 1979, juist toen ik was getrouwd, lid geworden van de NBvV. Ik was altijd al in vogels geïnteresseerd, temeer daar mijn vader ook vogels houdt en kweekt, het zit er dus bij mij min of meer ingebakken. Nog diezelfde zomer bouwde ik mijn eerste eigen volière die de afmetingen kreeg van 2,50 m lang, 2 m diep en 2 m hoog als binnenvverblijf en een aansluitende buitenvlucht die 4 x 2 x 2 m was. Deze volière werd in hoofdzaak door wildzangvogels bevolkt. De jaren verstrekten en ik bezocht regelmatig vogelmarkten en andere liefhebbers. Hierdoor rijpte bij mij steeds meer de idee om mij te gaan toeleggen op het houden en kweken van kromsnavels zoals agaporniden en grote parkieten. Al vrij snel kwam er een koppel blauwepersonata's en enkele koppels roseicollis. Geleidelijk aan ontstond de behoefte om een nieuw vogelverblijf te gaan bouwen. Na eerst op veel plaatsen eens goed te hebben rondgekeken en geïnformeerd ben ik met hulp van een goede vriend die van zijn vak timmerman is, aan de nieuwbouw begonnen. Het nachthok kocht ik kant en klaar bij een fabrikant van tainschuurtjes. Het is gemaakt van rabadelen en rust op balken van zogenaamd ASB-hout van 20 x 10 cm. Dit alles staat op een betonnen fundering van 3,75 x 2,50 meter. Van binnen zijn de wanden bekleed met 7 cm glaswol en afgetimmerd met 10 mm plaat watervast hechthout. Het dak bestaat uit vier balken (badinghout van 15 x 7,5 cm) van 3,75 m lang en afgedekt met 2,5 cm dik vloerenhout. In het midden van het dak is een lichtkoepel aan-

gebracht welke kan worden openge- draaid. Links in deze kweekruimte zijn zes vluchtjes geprojecteerd van 1.50 x 0.80 x 1.00 m; drie op de grond en drie er boven. Rechts is een vluchtje van 1.50 m lang, 1 m diep en 1 m hoog. Onder deze vlucht is nog wat bergruimte voor o.a. zaad, broedblokken etc. In het looppad staat een broedblok van 6 broedkooien speciaal bestemd voor de agaporniden.

Al de binnenvluchtjes zijn gemaakt van houten balkjes van 5 x 5 cm en bespannen met zwaar voliëregas. Verder is het nachtverblijf of zo u wilt de kweekruimte voorzien van een tijd klok; waarmee het licht wordt geregeld, een thermometer en een hygrometer, stromend water met een wastafeltje en plavuizen op de vloer. Aansluitend zijn vier buitenvluchten gebouwd elk 2.50 m lang, 1 m breed en 2.20 m hoog. Achter de vluchten bevindt zich een gang van 70 cm breed. De vluchten zijn aan de achterzijde afgedekt met 2 m lange p.v.c. golfplaatjes zodat de vogels die zich in de vluchten bevinden aan de voorzijde van een regenbuitje kunnen genieten zo zij dat verkiezen. Indien dat niet het geval is kunnen ze onder de golfplaat schuilen. Ook de buitenvluchten zijn gemaakt van 5 x 5 cm dik hout en voorzien van zwaar voliëregas. De vluchten worden bewoond door halsbandparkieten, valkparkieten en enkele koppels personata's en roseicollis.

Zeer terecht schrijft L. van Slooten, De Noord 63 in Urk, trots op zijn vogelverblijf te zijn en is als zovelen tot de conclusie gekomen dat vogels houden en kweken een bijzonder fijne vorm van vrijetijdsbesteding is. Tenslotte tekent hij nog aan dat de foto's zijn gemaakt; door zijn goede vriend Luuk Schudde.

De Hoatzin

door
Meindert de Jong.

Een zeer
merkwaardige
vogel

De hoatzins leven in de heetste delen van Zuid-Amerika, in de rivier valleien in het enorme stroomgebied van de Amazone.

De daar levende inboorlingen noemen deze vogels "ciganga" of "catinguero", dat respectievelijk zoveel wil zeggen als "zigeuner" en "stinkend als een neger". Op de plaatsen waar zij zich ophouden, kan men hun hese kreten beluisteren, vooral in de ochtend- en de avond schemering maar ook in maanlichte nachten. Sommige van die geluiden lijken op "ho-atzin" en men vermoedt dat de Azteken daar de naam van hebben afgeleid.

Vleugels met klauwen

De hoatzins bouwen hun platte nesten koloniegewijs boven het water, op hoogten variërend van vier tot negen meter. Het zijn losse bouwsels van dorre takken en twijgen. Hierop komen de twee tot vier eieren te liggen, die gelig getint zijn met roze vlekken en vlekjes. De jongen worden zo goed als naakt geboren. In het nest krijgen ze twee opeenvolgende donspakjes. Dit in het nest blijven moet u niet al te letterlijk opvatten. Het kroost begint namelijk al vrij spoedig uitstapjes te maken tussen de takkenwirwar van de nestbouw. Dat kluisteren gaat ze bijzonder goed af en moeder natuur heeft ze daarbij een handje geholpen: de jonge vogels gebruiken namelijk niet alleen hun tenen met de lange, scherpe nagels en hun snavel (op de manier zoals papegaaien plegen te doen), maar ook de vleugeltjes. Deze zijn namelijk voorzien van flinke klauwen, die als "grijpvingers" bewogen kunnen worden. Zelden of nooit gebeuren er ongelukken. Voelt een jong zich echter bedreigd op de een of andere manier, dan laat het zich pardoes naar beneden tuimelen in het water en zwemt en duikt, met gebruikmaking van vlerken en poten, naar veiliger oorden. Later klautert de jonge hoatzin dan weer

in zijn nesboom, neemt plaats op de "wieg" om daar een beetje van de schrik te bekomen.

Reusachtige krop

Zodra de vogels volwassen zijn valt er van de "vleugelklauwen" niets meer te bespeuren. Het zouden weer "normale" vogels zijn, ware het niet dat zij in het bezit zijn van een reusachtige krop. Deze heeft een dusdanige omvang zoals wij die bij geen andere vogelsoort aantreffen. Zoals u zult weten wordt bij de meeste vogels het voedsel "vermalen" in de spiermaag. Bij deze knifhoenders of sasa's, zoals de hoatzins ook wel worden genoemd, gebeurt dit in de krop. Deze is namelijk voorzien van meerdere zeer gespierde afdelingen. Het voedsel bestaat voornamelijk uit bladeren, bloemen en vruchten van mangrove en tropische aronskelken.

Geen jacht

Op de hoatzins wordt geen jacht gemaakt. Het vlees verspreidt namelijk een afschuwelijke stank. Vandaar dat de inboorlingen de "stinkende fazanten" met rust laten. Hun eieren vinden ze evenwel een lekkernij, maar gelukkig voor de vogels, is daar lang niet altijd gemakkelijk bij te komen.

Uw vraag, ons antwoord

Naar aanleiding van het in het decembernummer van *Onze Vogels* (1985) verschenen Signalement, handelend over mozaïken, heeft de redactie een aantal vragen over dat signalement ontvangen van dhr Van der Veen uit Buitenpost. De beantwoording van die vragen kan ons inziens het best gedaan worden door de samensteller van bedoeld signalement, zijn antwoorden en de vragen treft u hieronder aan.

De vragen:

Dhr v.d.V. schrijft o.m. dat hij uit het signalement heeft opgemaakt dat Kuiper de mozaïekfactor als een geslachtskenmerkende eigenschap beschouwt die door kruising met de kapoetsensijs is ingefokt. Daarbij stelt hij onder "het verschil" dat in veruit de meeste gevallen de mogelijkheden voor het ontstaan van secundaire geslachtskenmerken veranderd zijn in het totale chromosomenbezit van de vogel en dat het wel of niet tot

uitdrukking komen van deze kenmerken afhankelijk is van de aanwezige hormonen. De aanwezigheid van mannelijke hormonen doet samen met de erfelijke aanleg secundaire geslachtskenmerken verschijnen die niet optreden bij vrouwelijke vogels die immers specifiek vrouwelijke hormonen bezitten.

Even verder staat dat onder "type 1/type 2" dat meer dan 90% van de gevallen een type 1 een pop is en een type 2 een man. Het één kan ik echter niet met het ander rijmen, graag ontvang ik dan ook

Mozaiëk oranjierood (man)

antwoord op de volgende vragen: 1. hoe kan een mozaïekpop dimorfistische verschijnselen vertonen, deze eigenschappen zijn toch alleen voor mannen weggelegd? Heeft een pop de daarvoor (volgens Kuiper) vereiste mannelijke hormonen? Hebben andere niet-mozaiëkfactorige poppen geen mannelijke hormonen?

2. volgens dhr Beckmann (OV april 1979) zetelen geslachtsbepalende eigenschappen op het x-chromosoom en treden pas bij dubbele aanwezigheid, dus bij de man naar buiten. Ook bij deze theorie is het mij niet duidelijk hoe de mozaïekfactor dan bij de pop zichtbaar kan zijn.

3. in zijn boek "Pietpraaf" stelt dhr Kuiper op pag. 116 zelfs dat goede mozaïeken altijd poppen zijn en er een duidelijke binding is tussen de verschijningsvorm en het geslacht van de mozaïek. Mannen kunnen toch ook mozaïekfactorig zijn?

4. kan bij een echte geslachtsbepalende factor wel sprake zijn van een onafhankelijke dominante verervingswijze? Moet dat niet een dominante geslachtsbepalende verervingswijze zijn?

De antwoorden:

Uit de vragen blijkt dat de term "dimorfie" nadere omschrijving behoeft voor de vraagsteller en misschien ook anderen. Waarschijnlijk lukt dat het best als de reeks die normaal gebruikt wordt onder de loupe genomen wordt.

Amorph of amorf is iets dat wel een vaste samenstelling heeft maar geen vaste vorm, het beste voorbeeld is glas. Glas kan zeer veel vormen hebben, heeft dus beslist geen vaste vorm. Dat heet amorf, het woordje morf (of morph) staat voor vorm of verschijningsvorm.

Monomorf is alles dat een geheel gelijkvormige verschijningsvorm heeft, mono staat voor één en morf opnieuw voor vorm, monomorf is dus eenvormig. Dimorf staat voor iets dat twee van elkaar verschillende uitmonsteringen bezit, dit staat voor twee, dimorf is dus tweevormig.

Uitgaande van die reeks bestaan er geen amorf vogels, vogels zijn voor hun verschijningsvorm aangewezen op de erfelijke factoren van de ouders. Daarentegen bestaan talloze monomorfe vogels, zoals spreeuwen, agaporniden etc. Monomorf heten die vogels die niet vanwege hun verschijningsvorm gesexed zouden kunnen worden, de mannetjes en de vrouwtjes zien er vrijwel identiek uit. Dimorf heten die vogels waarin het geslacht overduidelijk afgeleid kan worden van de verschijningsvorm, dat is aan de orde bij o.a. goudvinken, bij kip-

pen, bij edelpapegaaien, bij zebra-
vinken en bij kapoetsensijsjes.

De wildvorm van de huidige kleurkanarie was monomorf, dat de popjes vaak iets meer bruin lieten zien is niet voldoende om dimorf te heten. De kapoetsensijs is uitgesproken dimorf, één soort vogel met twee verschijningsvormen. De vermenging van beide soorten vogels heeft naast het rood ook dimorfie in de oorspronkelijk monomorfe kanarie gebracht. De huidige mozaïeken, type 1 en 2, zijn de duidelijkste exponenten van die dimorfie. In de kleurkanarie moet het begrip dimorfie zo uitgelegd worden: er is één factor die op twee verschillende manieren tot uiting komt in een vogel.

Mozaiëken zijn dan ook te sexen op uiterlijk, tussen de beide verschijningsvormen bestaat een relatief smal niemandsland. Een mozaïekfactor en twee verschijningsvormen, daar moet een reden voor zijn. De meest plausibele verklaring moet gezocht worden in de hormoonhuishouding van de vogels, mannelijke specimen bezitten andere hormonen dan de vrouwelijke specimen. Daardoor wordt de factor door beide geslachten anders beïnvloed, dat is voldoende om verschil in verschijningsvorm te verkrijgen. Ergo, dimorfistische

kenmerken MOETEN bij beide geslachten aanwezig zijn, MOETEN per geslacht van elkaar verschillen in expressie. Dus zijn er mozaïekmannen en mozaïekpoppen, één factor en twee verschijningsvormen.

Dat dimorfistische eigenschappen door anderen (o.a. Beckmann) als geslachtsbepalend aangeduid mag worden mag u mij niet verwijten, ik noem ze geslachtskenmerkend, dat is iets wezenlijk anders. Geslachtsbepalend zijn de geslachtschromosomen, NIET de verschijningsvorm. Niet voor niets heb ik de mozaïekfactor onafhankelijk en dominant genoemd, dat is duidelijk anders dan geslachtsbepalend! Daarmee is vraag 2 beantwoord meen ik, ook vraag 4 is daarmee afgehandeld. Vraag 1 was al behandeld, blijft over vraag 3. Het gepubliceerde op pag. 116 van de Pietpraat over kleurkanaries was juist ten tijde van het schrijven van het manuscript (1976/1977), pas begin 1980 ontstond een sterkere roep om erkenning van de mozaïekman, hetgeen resulteerde in de erkenning per 1982, vandaag zou ik dan ook niet meer schrijven dat goede mozaïeken altijd poppen zijn, dat zou onrechtvaardig zijn tegenover de fokkers die zich met deze moeilijke dimorfistische kleurslag bezig houden.

Mozaiëk oranjerood

Jan Kuiper

KALENDER 1986

De maïsparkiet

De maïsparkiet behoort tot de wigstaartparkieten. De nominatvorm *Aratinga pertinax pertinax* is de St. Thomasparkiet, die domicilie heeft in het Caraïbisch gebied. Er zijn tal van ondersoorten; sommige auteurs beweren dat er wel 19 subspecies zijn, andere daarentegen houden het op "slechts" 11. Door de lange staart, die wigvormig eindigt, lijken deze parkieten wel iets op miniatuur-ara's. De kleinste is slechts 23 cm lang, terwijl de grootste ruim 40 cm lang wordt. De maïsparkiet meet van de punt van de kromme snavel tot het staarteinde ongeveer 27 cm. Alle pertinax-soorten hebben een min of meer duidelijke naakte oogring. De wigstaarten komen voor in Zuid-Amerika en wel van Mexico in het noorden tot noordelijk Argentinië in het zuiden, plus dat een aantal domicilie heeft in het Caraïbisch gebied. Sommige ondersoorten van pertinax vindt men op de Nederlandse Antillen. De maïsparkiet moet men zoeken in de drie Guayana's. Volgens Rutgers' encyclopedie komt deze vogel ook voor in Suriname, maar in de 'List of the Birds of Surinam' van F. Haverschmidt vond ik alleen *Aratinga pertinax surinama*, de algemeenste parkiet in dat land. (Deze 'List' is inmiddels 30 jaar oud en wellicht is er intussen een wijziging gekomen.) Maïsparkieten zijn snelle vliegers en hun vleugels zijn dan ook erg spits toelopend (als bij onze valken). Ze nestelen in allerlei holen, ook in termietennesten die zich in geboomte bevinden. De 4 tot 5 eitjes zijn wit en worden in circa drieëneenhalve week door het wijfje uitbroed. Het kroost vliegt uit als het ongeveer negen weken oud is.

Meindert de Jong

Waterslagers

Een zangkanarie is geen speeldoos

Door H.J. Warmerdam

Een wat opmerkelijke titel voor dit artikel maar wel bewust gekozen. Na het beëindigen van het keurseizoen, ga je alles weer eens relativiseren. In je gedachten komen dan weer die gekeurde vogels op diverse wedstrijden en de gesprekken met inzenders. Bepaalde vogels met hun bepaalde zangtoeren hoor je weer. Soms komen er vogels in je herinnering die je op verschillende wedstrijden heb mogen keuren en waar de uitkomsten op die wedstrijden zo verschillend waren. Van goed tot zeer goed maar soms ook miserabel slecht door gebrek aan zanglust.

De momentopnamen van een keuring. Toch ervaar je dat hier en daar goed materiaal aanwezig is. Goede slagvogels met een goed nachtegaalaccent en goede hoofdtoeren met wateraccent. Ik ben echter van mening dat vele kwekers toch nog te veel waarde hechten aan de hoofdtoeren. In de gesprekken met de zangkwekers komt dit wel naar voren. Er wordt doelbewust gekweekt op de hoofdtoeren waardoor de aandacht op de andere toeren wegvalt. Het gevolg is dat er vogels op de keurtafel komen met 8 of 9 voor klokkende waterslag maar die door verder nauwelijks iets te laten horen nog niet eens aan de 100 punten komen. Het binnenlied is dan dermate zwak dat die toeren nauwelijks het predikaat voldoende verdienen, soms ook nog door het ontbreken van bepaalde

toeren. Als dat dan ook nog de staaltouren en de tjokkentoeren zijn, komt z'n vogel nog niet eens in aanmerking voor het nachtegaalaccent, ondanks zijn goede watertoeren.

Het is duidelijk een taak van de kweker om hier meer aandacht aan te besteden. Een zangkanarie heeft meer toeren die hem tot een wedstrijdzanger completeren.

Het observeren van poppen kan bij het samenstellen van de kweekkoppels een goed hulpmiddel zijn. In een goede konditie kunnen poppen nogal eens wat zangtoeren brengen, zoals stukjes rollende waterslag, knorren, fluiten, tjokken. Het mag dan allemaal niet zo sterk klinken als bij de mannen, maar het geeft wel aan wat ze achter het jasje heeft. Het kan een goede richtlijn zijn bij het komen tot verbetering van de zangtoeren bij de mannen.

Waar de oorsprong van de beweringen liggen is niet duidelijk, maar men verkondigt wel eens dat een cassettebandje een prima oplossing is voor voorzang. Door dat bandje te laten afdraaien, zouden de vogels de toeren kunnen aanleren. Ik weet niet of het ook stereo is, de tijd zal het leren. Een ieder die de zang van de vogels wel eens op een bandje heeft opgenomen, zal wellicht hebben ervaren dat die zang wat vervormd

wordt. Ik hecht dan ook geen enkele waarde aan die theorie.

Zangvererving is geslachtsgebonden. Dit houdt in dat de zangeigenschappen van de vader worden overgedragen aan de nakomelingen. Wat overigens nog niets wil zeggen dat als de vader 132 punten zingt, de zonen dit ook zullen doen. Hier bepaalt het vermogen van het zangorgaan de prestaties. De zangstructuur is echter altijd hetzelfde.

Het gebruik van hulpmiddelen, zoals een bandje of het bekende lucifersdoosje, activeert de zang wel, het werkt wel stimulerend. Men dient echter wel voorzichtig te zijn met het veelvuldig gebruik van die hulpmiddelen. De vogels kunnen er te veel aan gaan wennen met als gevolg dat ze niet eerder gaan zingen of zij moeten met een hulpmiddel aan de gang gebracht zijn.

Aangezien de keurmeesters nog niet met een orgel van huis gaan, hoogstens met een lucifersdoosje, zouden de vogels u op een keuring wel eens in de steek kunnen laten.

Een goede selectie bij het samenstellen van kweekparen, kweken van vogels met eenzelfde zangstructuur, voorzang van beschaafde zangers met dezelfde zangstructuur, een kweekboek met uitgebreide aantekeningen, zullen u betere resultaten geven dan een cassettebandje.

KLEURZANG

Tijdens een vergadering van de zangkeurmeesters is geopperd om in het vraagprogramma ook de 'kleurzang' op te nemen. Tijdens de discussie daarover zijn er nogal wat technische problemen naar voren gekomen. Daarop zullen we t.z.t. ingaan.

Op zich is er geen bezwaar tegen uitbreiding van wedstrijd mogelijkheden maar ze moeten wel levensvatbaar zijn en een verbetering voor de liefhebberij. De vraag rijst dan ook of kleur en zang wel goed te combineren is. Kweektechnisch lijkt het ons erg moeilijk om in dat geval aanvaardbare wedstrijdvogels te kweken. Voorts vragen wij ons af of de behoefte aan kleurzang wel zo groot is.

Gaarne zouden wij daarover wat meer informatie hebben van kwekers van kleurzangvogels, zodat we enig overzicht verkrijgen. Zij wel vermeld dat voor kleurzang niet in aanmerking komen groen, goudgroen en gele vetstofvogels. Wel alle gepigmenteerde isabelen, pastel, opaal, ino, dominant wit en recessief wit.

Gaarne uw informatie sturen aan W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten.

Dubbelhoornige neushoornvogels met jong, jonge vogel uiterst rechts (*Buceros bicornis*)

Roodbruine neushoornvogel (*Buceros hydrocorax*)

Avifauna, 'n lust voor liefhebbers

door Tom Natt jr.

Bij een rondgang door Avifauna hoort men al de hele tijd het onmiskenbare geschreeuw van de papegaaien. Zij zitten in hun kaalgevreten onderkomens mooi en trots te wezen en kijken wat neerbuigend naar op de verre familieleden: de parkieten. Voor de meeste vogelliefhebbers misschien de meest herkenbare omdat velen er houden en zelfs fokken. De meeste parkietachtigen in Avifauna zijn eigen kweek.

"Voor de parkieten zijn we eigenlijk aangewezen op de eigen kweek.

Er komt geen wildvang meer voor. Eigenlijk geldt dat ook voor de papegaaien. We zijn nu zover dat we voor de papegaaien een eigen broedafdeling hebben gemaakt", zegt Verkade die er aan toevoegt daar de komende jaren veel resultaten van te verwachten.

In 1962 werd in het vogelpark de Martinushal geopend. Onder glas worden daar tropische omstandigheden nagebootst waar enkele soorten vrijuit rond kunnen vliegen of in ruime volièeres worden gehouden. Van de kolibri tot de dubbele neushoornvogel.

De Martinushal is het paradepaardje van Avifauna omdat daar zomer en winter door de ideaalste omstandigheden voor tropische vogels worden gecreëerd en dus ook de zeldzaamste vogels kunnen worden gehouden zoals de kroonduif. "En daar brengen we elk jaar toch wel een of twee jongen van groot", laat Verkade weten, "daar heb je buiten geen schijn van kans toe."

In de hal houden Verkade en zijn mensen ook een van de duurste vogels van het park, de fazantduif uit Nieuw-Guinea. In de hal zitten ook enkele kleine roofvogeltjes zoals de Amerikaanse torenvalkjes. Maar de meeste nadruk ligt toch wel op de verschillende soorten duiven waaronder de eerder genoemde kroonduif, de kleine vruchtenduif en de merkwaardig getekende dolksteekduif met zijn 'bloedvlek' op de borst. Merkwaardig is steeds weer als Verkade vertelt dat met alle bijzondere vogels goede broedresultaten worden geboekt. Het leidt onvermijdelijk tot de steeds weer terugkerende vraag hoeveel tijd er wel moet worden ingestopt om het allemaal bij te houden. De verschillende menu's voor de vogels, het bijhouden en verzorgen van de nesten en nog veel meer. "Ja, eigenlijk ben je dag en nacht bezig. Een vogel zegt niet 'kom op jongen het is vijf uur, je kunt naar huis", grapt Verkade.

De Martinushal is een echte tropische verrassing vol met honing- en ijsvogeltjes, glanspreeuwen, de roelroel en de konijnenuiltjes die onder de grond broeden. "In 1965 kwamen daar ook weer een viertal jongen tevoorschijn. We hebben daarvan een paar naar Japar gestuurd voor een ruiling", zegt Verkade. De prachtige tangara's trekken waar schijnlijk voor de buitenstaander de meeste aandacht. Acht soorten huizen in de tropische hal waaronder de paradistangara die ook weer bijzondere aan-

dacht moeten krijgen omdat ze niet zo oud kunnen worden. In de vrije natuur halen zij ternauwernood een leeftijd van 7, 8 jaar.

"De absolute trots voor ons is echter de dubbelhoornige neushoornvogel". Verkade staat even stil en gaat honderduit vertellen over de ervaringen met deze vreemdsoortig gebekte vogel.

"In 1973 hebben we de eerste exemplaren gekocht van een groothandelaar in Nederland. En in 1980 kregen we daar de eerste broedresultaten mee. We streven er naar om hiermee goede broedresultaten te krijgen. Daar doen we bijna alles voor.

In het begin was het allemaal experimenteren want je weet nooit of je het goed doet. Op een gegeven moment hebben we in een regenton een opening gemaakt en de bodem bedekt met gips zodat het ei niet in een hoek gelegd kan worden. De ingang hebben we een beetje nauwer gemaakt. Daar is de vogel in gaan zitten, heeft zichzelf ingemetseld en het is goed gegaan. Het eerste jaar hadden we de pech dat we geen controle uit konden oefenen. Dus we zaten maar te wachten, is er nou een ei of niet. In het daaropvolgende jaar hebben we in de ton een gat geboord en daarin een kurk gestopt zodat we af en toe naar binnen konden kijken. We zijn nog van plan geweest om er een camera in te hangen, maar dat zou een te dure geschiedenis zijn geworden. Want het duurt 138 dagen voordat de vogel er weer uitkomt."

In het speciale broedhuis op Avifauna wijst Verkade op een andere verdienste die de medewerkers op hun conto kunnen schrijven. De roze pelikaan die voor het eerst in West-Europa een jong heeft uitgebroed. Een eerste poging tot uitbroeden was mislukt omdat dat buiten op het nest gebeurde. Bij de tweede keer haalde ze alles naar binnen in het broedhuis. Met de hand werd de viseter opgevoed.

Dat men niet wars is om moderne technische hulpmiddelen te gebruiken om de natuur een handje te helpen blijkt wel uit het feit dat er in het vogelpark, zichtbaar voor het publiek, een couveuse staat opgesteld. De jonge pelikaan en ook enkele ibissen zijn daarin grootgebracht. Op het moment dat Verkade zijn rondgang houdt ligt er een kleine pinguïn te spartelen. "Een couveuse is eigenlijk wel handig en duidelijk. In een broedhuis is alles gesloten en hier is alles omgeven door glas waardoor het beestje steeds goed in de gaten kan worden gehouden", meent Verkade die zegt dat veel mensen denken dat een couveuse alleen maar geschikt is voor mensen en steeds weer aan de leken duidelijk moet maken dat het net zo te regelen is als een broedmachine.

"Misschien zelfs wel beter", voegt Verkade er aan toe terwijl hij naar een andere unieke plek gaat in dit wonderbaarlijke park. De plaats waar de gemiddelde vogelhouder altijd wel even langer dan gewoon stil zal blijven staan: de vlucht met Australische prachtvinken. "We moeten daar toch ook wel bijzondere aandacht aan schenken omdat het hele tere beestjes zijn die nogal snel een ziekte onder de leden kunnen krijgen." Daar heeft men bij Avifauna gelukkig geen last van. Met de meeste prachtvinken worden uitstekende broedresultaten geboekt. Een lust dus voor de argeloze liefhebber.

En zo maakt een bezoek aan Avifauna zich toch nog nuttig voor allemaal. Zowel voor de gewone bezoeker die zich mag wanen in een paradijs vol mooie kleuren en dieren die tot de verbeelding van de mensen spreken omdat ze iets kunnen wat wij niet - zelfstandig - kunnen: vliegen. Maar ook voor de ware kenner en liefhebber die zijn hart op kan halen en zijn of haar kennis kan verrijken die geen enkel boek kan bieden. Vogelpark Avifauna is het gehele jaar geopend. Voor vragen en inlichtingen kan men er altijd terecht. Hoorn 65, Alphen a/d Rijn, telefoon 01720-31109.

Bobbel 16/17

In de vorige Bobbel werd reeds aangekondigd dat in deze Bobbel ondermeer de celdifferentiatie met gevolgen en consequenties aan de orde gebracht zou worden; gekozen is voor een dubbele Bobbel, een uitholling overdwars heet dat in de verkeersterminologie. Waarom? Omdat het onderwerp zo veelomvattend is dat zelfs een beknopte weergave van de realiteit niet "verknijpt" aangeboden mag en kan worden, dat zou het beeld verminken.

Vogels behoren tot de gewervelden, daartoe behoren ook de vissen, de varkens, de mensen, de schildpadden en de salamanders. Wanneer u nu voor varkens zoogdieren leest en voor salamanders en schildpadden amphibie-achtigen, dan weet u precies hoe groot de groep gewervelden is. Het is aangenaam dat het proces van de celdifferentiatie bij alle diëren die onder de noemer "gewervelden" vallen vrijwel identiek is; omdat ook de mens eronder valt is over het fenomeen celdifferentiatie al veel bekend. Het lijkt nuttig om eerst de term zelf te verduidelijken, om misverstanden uit te sluiten.

Men neme een levende zaadcel en brenge die in een levende eicel, dan ontstaat een kiemcel. Dus, eicel + zaadcel = kiemcel. Dat is wat er gebeurt bij de paring, mannelijke zaadcellen worden geloosd, zoeken en vinden een eicel, dringen daarin binnen en er ontstaat een kiemcel. Die kiemcel wordt ook wel als "bevruchte eicel" en als "zygoot" aangeduid. Dat is het begin van een nieuw leven; de versmelting van het genetische materiaal dat ten dele van de vader en ten dele van de moeder afkomstig is veroorzaakt een reactie die tot jong leven leidt. Hoe dat jonge leven eruit ziet is afhankelijk van de genetische informatie die door vader en moeder ingebracht werd. Het pralste begin van het leven der gewervelden is klein, erg klein zelfs. Het groeiproces van dit prille leven komt tot stand door celdelingen, daarbij moet een voorbehoud ge-

maakt worden. De kiemcel wordt zuiver door midden gedeeld, dan ontstaan twee identieke cellen, die zo ontstane cellen worden vervolgens nogmaals haarzuiver in tweeën gedeeld, dan zijn dus 4 cellen ontstaan. Omdat deze celdelingen niet voorafgegaan worden door de chemische procesgang die normaliter de celdeling regelt heten deze eerste twee delingsprocessen klievingsdelingen. De eerste klieving deelt de kiemcel in tweeën, deze twee cellen worden bij de volgende klieving eveneens gedeeld, zodoende ontstaan vier cellen.

De resultante van twee klievingsdelingen is dus vier cellen, die vier cellen zijn identiek en kunnen buiten dat alles, zijn overal voor geschikt. Ingevolge de normale procesgang bij celdelingen worden de vier cellen gedeeld, er ontstaan 8 cellen, deze verschillen in grootte. Na opeenvolgende delingen ontstaan 16 - 32 - 64 - 128 - 256 - 512 enz. enz. cellen, het embryo groeit steeds meer. Van uw eigen lijf weet u hoe gecompliceerd dat in elkaar steekt, bij vogels is dat niet minder gecompliceerd. Al de celdelingen moeten uiteindelijk leiden tot het vormen van hersens, van een skelet (of geraamte), van darmen en huid en hart en longen en handen en voeten en...

De groei van het nieuwe leven begint na de klievingsdelingen, om groei mogelijk te maken in geleide banen is het noodzakelijk dat cellen die door delingen ontstaan zich specialiseren. Uit de vier cellen die omnipotent zijn en ontstonden door klievingen ontstaan vervolgens 8 cellen die zich gaan specialiseren, de specialisatie ontwikkelt zich in specifieke richtingen, afwijkend van elkaar. Door de opvolgende delingen ontstaat een trosje cellen, die cellen zijn zorgvuldig gerangschikt, de grotere cellen liggen aan de ene kant en de kleinere cellen aan de andere kant van de tros (morula). Na nog meer delingen ontstaan ringen van cellen, als het ware een balletje, dat is hol van binnen. Dit sta-

dium, dat overigens blastula genoemd wordt, heeft grotere cellen aan de ene en kleinere cellen aan de andere (tegenoverliggende) kant. Vervolgens worden door nog meer delingen de grotere cellen als het ware naar binnen gedrukt, de holte wordt steeds meer opgevuld en verdwijnt tenslotte geheel. In dit stadium heet het dat een gastrula tot stand is gekomen. Samengevat ziet de ontwikkelingsreeks er zo uit: morula → blastula → gastrula.

De gastrula heeft twee lagen, de buitenste en de binnenste; de buitenste laag heet **ectoderm**, de binnenste laag heet **entoderm**. Het ectoderm vormt al vroeg in de ontwikkeling van het embryo de neurale buis, waaruit uiteindelijk het gehele zenuwstelsel ontstaat. Het entoderm vormt de chorda = de latere werkelkolom, met daarnaast **mesoderm**zakjes, wat daarna over is van het entoderm vormt een buis en wordt later darmweefsel. Kort samengevat, de cellen die na de klievingen ontstaan ontwikkelen zich tot drie kiembladen, te weten ectoderm - entoderm - mesoderm.

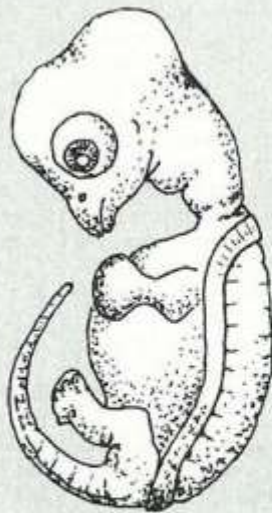
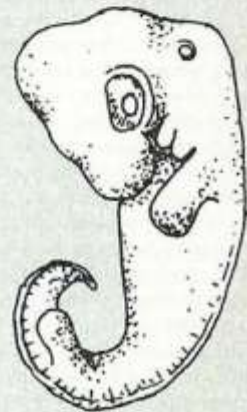
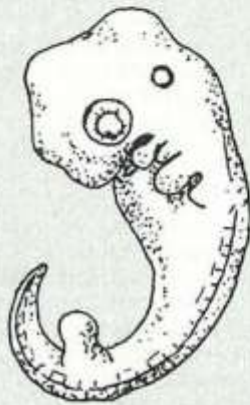
Ieder kiemblad heeft een eigen taak, een eigen ontwikkelingsproces, de cellen binnen dat kiemblad doen dus bepaalde dingen en doen andere dingen niet. Dat is in een notedop het procédé dat celdifferentiatie genoemd wordt, een proces dat zo ingrijpend en zo veelomvattend is dat zelfs een oppervlakkige beschouwing je sprakeloos maakt. Uit die ene oorspronkelijke kiemcel die geen beperkingen kent ontstaan vier cellen, ook die kennen geen beperkingen, zijn omnipotent. Dan komt de specialisatie, cellen verliezen bepaalde vermogens. Tot nu toe zijn een groot aantal mogelijke oorzaken aangedragen t.a.v. de differentiatie, het hoe en het waarom. Waarom wordt de ene cel een hersencel en weer een andere een darmcel of een zenuwcel of een spiercel? Misschien is het juist goed dat we daar vaak het antwoord schuldig moeten blijven, we kunnen al zo ingrijpen in het leven.

MENS

SCHILDPAD

VARKEN

VOGEL

AFB. 1

J86

Van veel levensprocessen is bekend welk kiemblad verantwoordelijk is voor wat, zonder te bogen op volledigheid ziet dat er zo uit:

ectoderm (ectodermaal) = opperhuid-zenuwstelsel-ogen

entoderm (entodermaal) = longen-ingewanden

mesoderm (mesodermaal) = borst en longvlies, buik en darmvlies, geraamte spieren-bloedvaten-nieren-lederhuid

Er is maar één manier om waar te maken dat binnen de groep gewervelden de ontwikkelingsstadia zich redelijk gelijkvormig voltrekken, in afb. 1 ziet u uitgetekend hoe de verschillende embryo's eruit zien in een vergelijkbaar stadium van de ontwikkeling. Hoewel de vier diersoorten sterk verschillend zijn van elkaar moet u duidelijk zijn dat ze, vooral in het begin, zeer sterk op elkaar lijken, dat moet ook voor u voldoende bewijs zijn dat gegevens die op mensen van toepassing zijn inzake de differentiatie en haar gevolgen ook van toepassing zijn op onze vogels. Nog opmerkelijker is dat vogels en schildpadden uit eieren komen terwijl mensen en varkens tot ontwikkeling komen in de baarmoeder, dus binnen de moeder. Zelfs dit grote verschil in ontwikkeling kan niet verhinderen dat de vroege embryo's sterk op elkaar lijken.

Het is voorspelbaar dat u zich afvraagt waarom deze materie nou juist in Onze Vogels aan de orde wordt gebracht, is dat strikt noodzakelijk, en, hoort dat nog bij een beknopt overzicht basisbegrippen erfelijkheidsleer?

De vraag, hoe logisch dan ook, moet tweeledig beantwoord worden; ten eerste kunt u wel van mening zijn dat de bobbel te ver gaan, als u dat vindt heeft u kennelijk geen idee van de complexiteit van het leven. Tot dus ver is in de gepubliceerde bobbel nooit meer dan een tipje van de sluier die het leven omgeeft opgelicht, gecompliceerde zaken zijn zo beknopt mogelijk gebracht. Wel is getracht om de volledigheid geen geweld aan te doen, dat vraagt veel tekst. Ten tweede moet, om een verklaring te kunnen vinden voor de dingen die in de dagelijkse fokpraktijk optreden, een redelijke onderbouw aanwezig zijn. Zo'n dagelijks optredend probleem is de vorming van pigment bijvoorbeeld, in die sectie barst het van de problemen. Meestal onbegrepen problemen...

De meeste vogels laten pigment zien, vaak alleen in de veren en de ogen, soms ook in de hoorndelen (= snavelpootjes-nagels). Bij sommige uitzonderlijke vogelsoorten wordt ook pigment in de huid aangetroffen, meestal echter alleen in die delen van de huid waar zich geen veren gevormd hebben door verschillende oorzaken. Aan de kleur van de huid bij zeer jonge vogel kan vaak vastgesteld worden of het eerste venkleed donker dan wel licht zal zijn; donkere kleurslagen zoals bijv. de groene kanarie en de donkerbruine japanse meeuw laten als piepkuiken een aanzienlijk donkerder huid zien dan bij de lichtere mutaties hét geval is. In alle gevallen ligt het pigment in de opperhuid, al dan niet bevederd. Het naakte piepkuiken van de kanarie dat een donkere huidkleur vertoont kan geen lichte veren produceren, niet vergeten mag worden dat veren (en haren) ontstaan uit de huid.

Bij het ouder worden van het dier krijgt de huid instulpingen, de veerzakjes. Onder continue aanvoer van bouwstoffen (uit de voeding) komt in het veerzakje een veerbeginsel en vervolgens een veer tot stand, het pigment voor die veer was al in de huid aanwezig, iets nauwkeuriger, in de opperhuid aanwezig. Voor de vorming van veren komen bestanddelen uit de voeding, met name de eiwitcomponent en de aminozurencomponent van de voeding. Die voeding komt binnen en tot vertering in organen die entodermaal zijn, worden vervolgens via mesodermale kanalen (bloedvaten-lederhuid) in hapklare brokken aangeleverd aan de ectodermale opperhuid. Hoezo gecompliceerd? Laten we niet vergeten dat voor dat transport een beroep moest worden gedaan op de gladde spieren in het maag-darmstelsel en dus op autonome (onwillekeurige) zenuwstelsels en op de dwarsgestreepte spier die als hart aangeduid wordt. En mocht onderweg de longfunctie in het ongerede raken kunnen we het opnieuw vergeten.

De verschijning van pigment in de bevedering is dus lang niet zo gewoon als door veel vogelliefhebbers verondersteld wordt.

Het is wel gewoon dat pigment als een erfelijke eigenschap getaxeed wordt, daarbij mag echter niet uit het oog verloren worden dat juist erfelijke eigenschappen met een "gewoon" karakter

stoelen op normaliteit in de procesgang gedurende de ontwikkeling en in latere levensfasen. Over huidpigmenten (en hun gebreken/defecten) is niet zo veel bekend, nog minder over de huidpigmentering die in veren tot uitdrukking komt. Uitgaande van de algemeen erkende pigmentsoorten die bij vogels veelvuldig aangetroffen worden (phaomelanine en eumelanine) valt op dat over de samenstelling daarvan tegenstrijdige opvattingen bestonden en bestaan. Dat tussen beide pigmenten slechts minuscule verschillen in formule bestaan is vrijwel zeker inmiddels. Aan de hand van bevindingen bij grote groepen vogels zoals kanaries-zebravinken-grasparakieten etc. kan ook gesteld worden dat tussen beide pigmenten, althans het optreden daarvan, een band bestaat.

Van beide pigmenten zijn mutantvormen reeds vastgelegd, lang geleden en soms recent. Hoewel de betrokken vogelsoorten sterk verschillend van elkaar zijn hebben de opgetreden mutaties een verblijvende gelijkheid gemeen: Tast via een erfelijke mutatie het ene pigment aan, dan verandert ook het andere pigment. Voorbeelden te over:

- rb staat voor reductie-bruin bij de kleurkanarie, geeft ook het effect van deze mutatie aan; als neveneffect blijkt de andere pigmentgroep lichter van gradatie te worden.
- laat door erfelijke factoren het optreden van eumelanine verhinderen; het neveneffect is dat de phaomelanine lichter wordt, de ogen worden rood.
- verhinder het optreden van phaomelanine; het neveneffect is dat de eumelanine zich niet meer als zwart maar als bruin manifesteert (= rood-oog).
- reducere de zwarte eumelanine, ontdek vervolgens dat ook de nietgemuteerde phaomelanine lichter wordt.

De onder a t/m d genoemde vrij algemeen geldende effecten duiden op een samenhang in ontwikkeling, misschien kan dat al symbiose genoemd worden. Zo'n wederzijdse aanwezigheidsvoorwaarde goed tot ontwikkeling te komen is in de natuur zeker niet uniek; kan daarom niet van de hand worden gewezen. Het lijkt nuttig om voorlopig de zaak te laten rusten, een maand lang, volgende maand zal de pigmentontwikkeling verder uitgediept worden.

Roodstaartkakatoe

(*Calyptorhynchus magnificus*)

De Roodstaartkakatoe is een 50 tot 60 cm grote kakatoe met een flinke kuif op zijn kop.

De man is zwart van kleur met een rode brede band op zijn staart. De snavel is grijszwart.

De pop is bruinzwart met veel kleine gele stippen op de kop, nek en vleugels. En op de buik en staart oranjegele stippen. De snavelkleur is grijszwart. De Roodstaartkakatoe komt voor in Noord-Oost en West Australië, waarvar. de grootste populatie in Noord-Australië aanwezig is.

In Victoria en Zuidoost-South Australië komt een vrij kleine populatie voor. In 1977 ontving **Diergaarde Blijdorp** 2 jonge Roodstaartkakatoes van de Adelaide Zoo in Australië waarvan later bleek dat het 2 poppen waren.

In maart 1981 werd een volwassen man ontvangen van de Chester Zoo in Engeland. Deze man heeft een vleugelgebrek waardoor hij niet kan vliegen.

Nadat we hieruit een paar hadden samengesteld werden de vogels op 15-5-1981 in een buitenvoliere geplaatst die een afmeting heeft van 2,5 x 2 x 3 mtr, met daaraan een binnenverblijf van 1 m³.

In het buitenverblijf werd een groot nestblok geplaatst.

Op 9-6-1982 werd de eerst paring waargenomen en op 18-6-1982 werd het eerste ei gelegd. Dit ei bleek later afgestorven te zijn. het legsel van Roodstaartkakatoes bestaat vrijwel altijd uit 1 ei.

Op 10-8-1982 werd voor de tweede maal een ei gelegd en dit bleek onbevruucht

J.J. Stuster
Diergaarde Blijdorp

te zijn. Op 20-10-1982 broedde de Roodstaartkakatoe weer op een ei. En dit keer ging alles goed, zodat op 18-11-1982 er een jong geboren werd, de broedtijd

was ± 29 dagen. het broeden werd alleen door het vrouwtje gedaan. En toen het jong ± 1 week oud was werd het de gehele dag alleen gelaten door de ouders, en werd dan alleen 's morgens en 's avonds door het vrouwtje gevoerd.

Tegen zonsondergang ging het vrouwtje weer bij het jong in het nestblok zitten. Op 22-1-1983 werd voor het eerst waargenomen dat het door de nestopenning naar buiten keek.

Het jong vloog uit op 2-2-1983, daarna werd het nog ± 3 maanden door de ouders gevoerd.

In 1983 en 1984 werd wederom met deze soort gefokt.

Eileg datum		Geboortedatum	Jong overdag alleen	Uitvliegdatum
18-06-1982	afgest.	--	--	--
10-08-1982	onbevr.	--	--	--
20-10-1982	--	18-11-1982	26-11-1982	02-02-1983
31-08-1983	--	03-10-1983	--	17-12-1983
11-08-1984	onbevr.	--	--	--
01-10-1984	--	06-11-1984	12-11-1984	17-01-1985

Bouvardia

De Bouvardia behoort tot één van de mooiste en meest decoratieve bloesoorten. Geen wonder dat hij een heel aparte plaats inneemt in het bloemenassortiment. Hij is afkomstig uit Mexico en Centraal-Amerika.

De Bouvardia dankt zijn naam aan een zekere Charles Bouvard, die lijfarts was van Lodewijk de Veertiende. Tevens was

Bouvard opzichter van de koninklijke tuinen, een combinatie van functies die men nu niet meer aantreft.

De Bouvardia werd in Mexico ontdekt. Tot in de zeventiende eeuw was de bloem in Europa onbekend.

Na zijn entree in Frankrijk, is hij daar altijd populair gebleven. In ons land was hij een tijdlang wat minder in zwang, de laatste jaren zien we hem gelukkig wat meer in de bloemenwinkels en op andere verkooppunten.

De bloemen van de Bouvardia staan in schermen bij elkaar en ze verspreiden een aangename geur.

De Bouvardia longiflora is een bekend, wit soort. Naast de bloemen van de oranjebloesem nemen ze een belangrijke plaats in in menig bruidsboeket. De laatste jaren zijn er door kruisingen nieuwe cultivars ontstaan, vaak met dubbele bloemen. Naast witte Bouvardia zijn er rode, roze en ook tweekleurige te koop.

Heel mooi is de donkerroze 'President Garfield', de oranjeroze 'President Garland' en de witte 'Alfred Neuner'.

Om zo lang mogelijk van deze, wat exotische bloem te genieten is het aan te bevelen, wat snijbloemenwoedsel aan het water in de vaas toe te voegen. Zorg er ook voor dat de stelen met een scherp mes schuin worden afgesneden, alvorens de bloemen in de vaas worden gezet.

Bron: Bloemenbureau Holland

Hoe staat 't met de vogelvangst in de Republiek Indonesia?

Er zojuist 'n kleine 3 maanden doorgebracht hebbend meent steller dezes dichterbij die "vogelbron" te staan dan de gemiddelde vogelvriend. Zo bezocht hij er o.a. diverse markten, bekeek hij op bestuderen af van nabij de vele stalletjes met boordevolle kooien in bijna iedere hoofdstraat van elke desa zijnde stad(je).

Onnodig erbij te vertellen, dat de verkopers er weinig voor voelen om er hele verhalen over af te steken en meer ingesteld zijn op puur en alleen het cijfer van de gevraafde verkoopprijs, waarvan volgens de zeden des lands verwacht wordt, dat jij 'n prijs opgeeft van zowat 25% van hetgeen de verkoper er in eerste instantie voor dacht te "vangen".

Bij thuiskomst worden we verrast door gegevens van het Wereld Natuurfonds welke mooi aansluiten bij onze particuliere zeg waarnemingen en recente ondervinding. Met bezorgdheid, aldus dier blad Panda, wordt melding gemaakt van de ongereguleerde Vangst, die jaarlijks op Java een . . . miljoen slachtoffers bedraagt. Gelukkig is nu 's officieel onderzoek vanwege de Indonesische Natuurbeschermingsinstanties verricht. Wat Java betreft neemt men aan, dat het aantal gevangen vogels in de buurt van 300.000 per jaar ligt . . .

Hiervan bestaat $\frac{2}{3}$ uit doortrekkers en dus $\frac{1}{3}$ uit de plaatselijke avifauna. Voor ons onbegrijpelijk dat zo'n 150 personen hier hun bestaan resp. boterham of hier dan hap rijst in kunnen vinden. Er wordt gewerkt met zowel slagnetten als lokvogels en/of lichtbakken. Die knaper: zijn nogal bedreven in het nabootsen van lokroepen, reden waarom men zich afvraagt hoe lang resp. kort 't weleens kon duren vóór de heren overgaan op bandrecorders. Om de prijs van de batterijen is men daar (gelukkig) nog niet toe overgegaan. De opbrengst is globaal ten hoogste 15 stuks per nacht soms slechts eenje, afhankelijk van het weer.

Eerst dacht men d.w.z. de Europese "men", dat die oogst bestemd was voor de zogeheten Luxemarkt in de steden maar dat blijkt niet zo te zijn: - ze vormen mede het eiwit op het menu van de gewone man. En daar die bewuste kleine "jongen" percentsgewijs de grootste bevolkingsgroep vormt . . . heeft dit probleem nog 'n niet zomaar weg te praten sociaal tintje. Incidenteel hebben wijzelf daar wel iets van gemerkt: - al onze vrouwen, die van onze inheemse gastheer en ondergetekende gezellin, één of andere bijv. hoogzwangere vrouw ofwel dier anak = kind iets gaven, knielde de ontvangster op 'n, voor ons gevoel, eerder overdreven en dus daardoor beledigende manier . . . In sommige 3de Wereldlanden willen juist de ladies af en toe iets, dat ze te min vinden, demonstratief weggooien. Niet zo bij de van inborst - van Genotype zal de aan de hand van de erfelijkheidswetten werkende, begenadigde kweker zeggen - innerlijk beschaafde(re) Javaanse volkswrouw.

Een totaal ander vraagstuk komt voor uit het feit, dat door uitgerekend "Inje" zoveel buitenlandse species trekken op weg naar met name Australië. En die (voor de Indiërs dus wildvreemde, hun "niks zeggende", buiten hun interesse-sfeer . . . wegvliegende) species vallen bureaucratisch gezien niet binnen hun nationale maatregelen . . . ja 't is zelfs zo, aldus het overkoepelende Wereldnatuurfonds, dat er genres uit de Poolgebieden in het tropische Indonesisch eilandrijk overwinteren! Persoonlijk werden we weer getroffen door de klas-

sieke Tortels, de Perkoetoets; zo goed als bij elk huisje-me-tuintje staat 'n metershoge paal met bovenin die mast 'n bamboekooi met 'n, met de onvermijdelijke torteldoffer erin. Hiermee wordt op koerwedstrijden uitgekomen met als keurmeesterspanel insiders, overeenkomende met onze pak weg Waterslagersscheids- en grensrechters! Met schrik zagen en hoorden we zelfs onder het voorbijrijden onze doodgewone Lachtortel in plaats van de autochtone, vermaarde Perkoetoet. Eén brave borst vonden we bereid om te verklappen, dat ie zo meer om die nieuwigheid gaf omdat die meer telereieren en in het nest en in het laadje deponeert dan de traditionele. We hadden haast 1 - 1 perkoetoet meegebracht maar hoe krijg je die ooit door Schiphol heen? Moet U me 's vertellen. Het doorsneetarief voor zo maar 'n "bird" is v.a. 2-duizend Rp. (De rupiah staat op f 3,- per 1.000 rp.) Anders ingekleed: - voor 'n tientje heb je 'n leuk stelletje hopelijk bestaand uit 1 - 1 exoten, wat als altijd en overal nog de vraag is. Over de al dan niet . . . vervelende douane gesproken: - destijds in april '82 in Tokio uitstappend voor de Wereld Hondentoonstelling mocht geen mens ook maar één banaan of bananenschil Japan "invoeren". En onze gemalin werd op het vliegveld Jakarta een net gekochte, opgezette reuze hagedis afgepakt. En mocht zij, vond de beambte, hem reuze dankbaar zijn haar niet fiks bekeurd te hebben voor het smokkelen van dooie Bedreigde Diersoorten. Hopen U, dit keer niet verveeld te hebben,

dr Josselin de Jong